

**ÖĞRENCİLERİN İNTERNET BAĞIMLILIĞININ
ARAŞTIRILMASI**

Özlem TUNÇALP

**İnönü Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı**

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Cemal GÜNDOĞDU

Yüksek Lisans Tezi – 2020

**T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

ÖĞRENCİLERİN İNTERNET BAĞIMLILIĞININ ARAŞTIRILMASI

Özlem TUNÇALP

**İnönü Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi**

**Tez Danışmanı:
Prof. Dr. Cemal GÜNDOĞDU**

**MALATYA
2020**

İÇİNDEKİLER

ÖZET	vi
ABSTRACT.....	vii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	viii
TABLOLAR DİZİNİ	ix
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1. İnternet Kavramı	5
2.2. Bağımlılık Kavramı	5
2.3. İnternet Bağımlılığı.....	7
2.3.1. İnternet Bağımlılığının Tanı Kriterleri	8
2.4. İnternet Bağımlılık Türleri.....	13
2.4.1. Siberseks Bağımlılığı.....	13
2.4.2. Siber İlişki Bağımlılığı.....	13
2.4.3. Alışveriş Bağımlılığı.....	13
2.4.4. Aşırı Bilgi Alma Bağımlılığı	13
2.4.5. Online Oyun Bağımlılığı	14
2.5. İnternet Bağımlılığının Nedenleri.....	14
2.5.1. Psikolojik Faktörler.....	14
2.5.2. Sosyal Faktörler	15
2.5.3. Fiziksel Faktörler	16
2.5.4. Diğer Faktörler.....	17
2.6. İnternet Bağımlılığının Etkileri.....	17
2.5.1. İnternet Kullanımının Fiziksel Etkileri	17
2.5.2. İnternet Kullanımının Psikososyal Etkileri.....	18

2.5.3. İnternet Kullanımının Bilişsel Etkileri.....	18
2.7. Ergenlik Döneminde İnternet Bağımlılığı	18
3. MATERYAL VE METOT	21
3.1. Araştırmanın Modeli.....	21
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	21
3.3. Verilerin Toplanması	22
3.4. Verilerin Analizi	23
4. BULGULAR.....	25
4.1. Öğrencilerin Demografik Özellikleri ile İlgili Tanımlayıcı Bulgular.....	25
4.2. Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Düzey Durumlarına İlişkin Bulgular.....	29
4.3. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre İnternet Bağımlılık Durumları ile İlgili Bulgular	34
4.4. İnternet Bağımlılık Ölçeği ile Demografik ve İnternet Kullanım Amaçları Arasındaki Korelasyonları ile İlgili Analizler	44
5. TARTIŞMA	47
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	54
KAYNAKÇA.....	57
Ek-1 Ölçek Formu	64
Ek-2 Etik Kurul İzin Yazısı	67
Ek-3 Milli Eğitim İzin Yazısı	68

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde, lisansüstü eğitimim boyunca değerli bilgilerini benimle paylaşan, kendisine ne zaman danışsam bana kıymetli zamanını ayırıp sabırla ve büyük bir ilgiyle bana faydalı olabilmek için elinden gelenden fazlasını sunan her sorun yaşadığımda yanına çekinmeden gidebildiğim, güler yüzünü ve samimiyetini benden esirgemeyen ve gelecekteki mesleki hayatımda da bana verdiği değerli bilgilerden faydalanacağımı düşündüğüm kıymetli ve danışman hoca statüsünü hakkıyla yerine getiren değerli hocam Sayın Prof. Dr. Cemal GÜNDOĞDU'ya teşekkürü bir borç biliyor ve şükranlarımı sunuyorum. Yine çalışmamda bana yol göstererek yanımda olan ve gelecekteki hayatında çok daha başarılı olacağına inandığım kıymetli Dr.Öğr.Üyesi Yalın AYGÜN'e de sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Bu süreçte ölçüğimin dağıtılmasında ve toplanmasında yardımcı olan futbolcu arkadaşım Mert Ali TURGUT'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Teşekkürlerin az kalacağı diğer üniversite hocalarımdan da bana 4 yıllık üniversite hayatım boyunca kazandırdıkları her şey için ve beni gelecekte söz sahibi yapacak bilgilerle donattıkları için hepsine teker teker teşekkürlerimi sunuyorum ve son olarak beni bu günlere sevgi ve saygı kelimelerinin anlamlarını bilecek şekilde yetiştirerek getiren ve benden hiçbir zaman desteğini esirgemeyen bu hayattaki en büyük şansım olan aileme sonsuz teşekkürler.

Özlem TUNÇALP

Malatya, 2020

ÖZET

Öğrencilerin İnternet Bağımlılığının Araştırılması

Amaç: Malatya ilinde özel okullarda öğrenim gören lise öğrencilerin internet bağımlılığı düzeylerini belirleyerek farklı değişkenler açısından incelemektir.

Materyal ve Metot: Lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin araştırılması amacıyla yapılan bu çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya Malatya ilindeki özel okullara devam etmekte olan 1400 öğrenci dâhil edilmiştir. Araştırma verilerinin toplanması amacıyla iki bölümden oluşan ölçek formu kullanılmıştır. Birinci bölümde araştırmacı tarafından hazırlanmış 11 sorudan oluşan Kişisel Bilgiler Formu, ikinci bölümde ise 20 maddeden oluşan altılı likert tipi bir ölçek olan İnternet Bağımlılık Ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin %54.1'i erkek, %32.1'i 11. sınıfta, %79.9'u daha önce spor yapmış, %59.9'u 1-3 yıl spor yapmıştır. İnternet kullanan öğrencilerin %81.4'ü evde internete girmekte, %79.5'i haftada 7 gün internet kullanmakta, %89.4'ü günde 6 saat ve az internet kullanmakta, %22.9'u 7-8 yıldır internet kullanmaktadır. Öğrencilerin internet bağımlılığı ile cinsiyet, sınıfı, spor yapma ve spor yapma süreleri arasında istatistiksel olarak bir ilişki saptanmamıştır. Öğrencilerin interneti kullanma yerleri, haftada ve genel internet kullanma sıklıkları, ne kadar zamandır internet kullanma süreleri arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Sonuç: Araştırma sonucunda öğrencilerin internet kullanımları ile cinsiyet, sınıf, daha önce spor yapma durumu ve daha önce spor yapan öğrencilerin spor yapma süresine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamış, öğrencilerin internet bağımlılık durumlarının interneti kullanma yerine, haftada kullanma sıklığına, interneti günde kullanma sıklığına ve interneti kullanma sürelerine, internet kullanım amaçlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, İnternet, İnternet bağımlılığı

ABSTRACT

Aim: To determine the internet addiction levels of high school students studying at private schools in Malatya and to examine them in terms of different variables.

Materyal and Methods: The quantitative research method was used in this study, which was conducted to investigate the internet addiction levels of high school students. 1400 students attending private schools in Malatya province were included in the study. A scale form consisting of two parts was used to collect research data. In the first part, the Personal Information Form consisting of 11 questions prepared by the researcher, and in the second part, the Internet Addiction Scale, a six-point Likert-type scale consisting of 20 items, was used.

Results: 54.1% of the students participating in the study were male, 32.1% were in the 11th grade, 79.9% had done sports before, 59.9% had done sports for 1-3 years. 81.4% of the students using the internet use the internet at home, 79.5% use the internet 7 days a week, 89.4% use the internet for 6 hours or less a day, and 22.9% use the internet for 7-8 years. There was no statistically significant relationship between internet addiction of students and their gender, class, doing sports and duration of doing sports. A positive and low level significant relationship was found between students' internet use places, their frequency of using the internet per week and in general, and how long they have been using internet.

Conclusion: As a result of the research, no statistically significant difference was found in terms of students 'internet use and gender, class, previous sports activity and the duration of sports of the students who have done sports before, the students' internet addiction status was determined by the frequency of using the internet per week, the frequency of using the internet per day and It was determined that there is a statistically significant difference according to usage times and internet usage purposes.

Key Words: Addiction, Internet, Internet addiction

KISALTMALAR DİZİNİ

BÖTE	: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
DSM	: Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders
P.İ.K.	: Patolojik İnternet Kullanıcısı
S.G.	: Semptom Göstermeyen
S.S.G.	: Sınırlı Semptom Gösteren
TDK	: Türk Dil Kurumu
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü

TABLolar DİZİNİ

Tablo No	Sayfa No
Tablo 3.1. İnternet bağımlılık ölçeğinin puan dağılımı (n=1384)	23
Tablo 4.1. Öğrencilerin demografik özelliklerinin dağılımı	25
Tablo 4.2. Öğrencilerin İnternet Kullanma Özelliklerinin Dağılımı	26
Tablo 4.3. Öğrencilerin İnterneti En Çok Hangi Amaçla Kullanma Özelliklerinin Dağılımı	27
Tablo 4.4. Öğrencilerin İnternette En Çok Kullandıkları Site Özelliklerinin Dağılımı	28
Tablo 4.5. Öğrencilerin İnternette Daha Çok Hangi Oyun Türü Özelliklerinin Dağılımı	28
Tablo 4.6. Öğrencilerin Ölçekten Aldıkları Puanların Bağımlılık Düzey Gruplarının Dağılımı	29
Tablo 4.7. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre İnternet Bağımlılık Düzey Durum Dağılımı.....	29
Tablo 4.8. Öğrencilerin İnternet Kullanım Özelliklerine Göre İnternet Bağımlılık Düzey Durum Dağılımı	30
Tablo 4.9. Öğrencilerin İnternet Kullanma Amaçlarına Göre İnternet Bağımlılık Düzey Durum Dağılımı	32
Tablo 4.10. Öğrencilerin İnternet Kullanmada En Çok Tercih Edilen Site Türlerine Göre İnternet Bağımlılık Düzey Durum Dağılımı.....	33
Tablo 4.11. Öğrencilerin İnternet Kullanmada En Çok Tercih Ettikleri Oyun Türlerine Göre İnternet Bağımlılık Düzey Durum Dağılımı.....	34
Tablo 4.12. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre İnternet Bağımlılık Durumları	34
Tablo 4.13. Öğrencilerin Sınıflarına Göre İnternet Bağımlılık Durumları	35
Tablo 4.14. Öğrencilerin Daha Önce Spor Yapma Durumlarına İnternet Bağımlılık Durumları	35

Tablo 4.15. Öğrencilerin spor yapma sürelerine göre İnternet Bağımlılık Durumları .	36
Tablo 4.16. Öğrencilerin İnterneti Kullan Yerlerine Göre İnternet Bağımlılık Durumları	36
Tablo 4.17. Öğrencilerin Haftalık İnternet Kullanma Sıklıklarına Göre İnternet Bağımlılık Durumları	36
Tablo 4.18. Öğrencilerin Günlük İnternet Kullanım Sürelerine Göre İnternet Bağımlılık Durumları	37
Tablo 4.19. Öğrencilerin İnternet Kullanma Sürelerine Göre İnternet Bağımlılık Durumları	37
Tablo 4.20. İnternet Kullanım Amacı Müzik Olan öğrencilerin İnternet Bağımlılık Durumları	38
Tablo 4.21. İnternet Kullanım Amacı Ödev Yapmak Olan öğrencilerin İnternet Bağımlılık Durumları	38
Tablo 4.22. İnternet Kullanım Amacı Oyun Oynamak Olan öğrencilerin İnternet Bağımlılık Durumları	39
Tablo 4.23. İnternet Kullanım Amacı Araştırma Yapma Olan öğrencilerin İnternet Bağımlılık Durumları	39
Tablo 4.24. İnternet Kullanım Amacı Film İzleme Olan öğrencilerin İnternet Bağımlılık Durumları	40
Tablo 4.25. İnternet Kullanım Amacı İletişim Kurma Olan öğrencilerin İnternet Bağımlılık Durumları	40
Tablo 4.26. Öğrencilerin En Çok Kullandıkları Siteye Göre İnternet Bağımlılık Durumları	41
Tablo 4.27. Öğrencilerin Oynadıkları Oyun Türüne Göre İnternet Bağımlılık Durumları	43
Tablo 4.28. Demografik Özellikleri ile İnternet Bağımlılık Puanı Arasındaki Korelasyon Analizi	45

Tablo 4.29. İnterneti Kullanma Amacı ile İnternet Bağımlılık Puanı Arasındaki Korelasyon Analizi	45
---	----

1. GİRİŞ

Teknoloji kullanımı, bilgi ve iletişim teknolojilerinde olan gelişmelerle beraber her alanda hızla artmaya başlamış, bu artış özellikle bilgisayar ve internet kullanımı alanında olmuştur. İnternet, hem sayıca hem de çeşit olarak fazla miktarda bilgiye rahatlıkla ulaşmayı sağlarken, başka insanlarla hızlı bir şekilde iletişim kurma olanağını da sunmaktadır. İnternet aracılığıyla zaman ve mekândan bağımsız şekilde eğitim, iletişim, bankacılık gibi daha pek çok alanda gereksinimler giderilebilmektedir. Birçok kullanıcı tarafından kullanılan internet ile günlük ihtiyaçların çoğunluğu karşılanabilmektedir (1). Her geçen gün biraz daha yaygınlaşan internet kullanımı artık bir bağımlılık haline gelmeye başlamıştır.

Bağımlılık, belli bir işlevi olan bir uyuşturucuya fizyolojik ve psikolojik bağımlı olma durumudur. Farklı bir tanımla bağımlılık, kullandığında bireye haz veren ve gerilimini ortadan kaldıran, gelecekteki muhtemel olumsuz sonuçları bilinmesine rağmen kullanılmayla devam edilen uyuşturucu veya diğer maddelere düşkünlüktür. Bağımlılık kavramı önceleri fizyolojik madde bağımlılığı için kullanılırken, daha sonraları kapsamı genişleyerek televizyon, internet, şiddet, gıda bağımlılığı gibi daha geniş anlamda kullanılan bir kavram haline gelmiştir (2).

İnternete olan bağımlılık önceleri sadece internet bağımlılığı olarak anılsa da zaman içerisinde internet bağımlılığı kavramı daha kapsamlı hale gelmiş, aşırı internet kullanımı, patolojik internet kullanımı, problemlili internet kullanımı, internet istismarı gibi farklı kavramlar kullanılmaya başlanmıştır (3).

Günümüz toplumlarında sosyal yaşam içerisinde insanlar arasındaki ilişkiler çoğunlukla iş yaşamı ile ilgili hale gelmiş, yoğun iş temposu içerisinde kaybolan insanlar arasındaki sosyal ilişkiler gitgide zayıflamaya başlamıştır. İnsanlar arasında başlayan yabancılaşmanın farklı sebepleri olsa da insanlar, birbirlerinden uzaklaşmanın kendilerinde oluşturduğu açıklığı internet gibi herkese kolayca ulaşımı sağlayacak bir araç vasıtasıyla kapatma yoluna gitmektedirler. İnternet kolay ulaşılabilen bir araç olması ve her geçen gün daha da yaygınlaşması, sadece iletişim kurma değil, aynı zamanda oyun oynama, bilgi edinme, eğlenme gibi birçok fonksiyonu bir arada barındırmasından dolayı gitgide yaygınlaşmaktadır (4).

İnternet kullanımı insanların hayatını kolaylaştırırken zamanla yoğun kullanıma bağlı olarak insanlarda sosyolojik, psikolojik sorunları da beraberinde getirmiş, artık bağımlılık halini almaya başlamıştır. Çevrimiçi bir şekilde oynanan oyunlar zamanla yoğun kullanıma doğru gitmiş, masumca oynanan oyunlar yerini çevrimiçi kumara bırakmaya başlamıştır. Önceleri sadece ihtiyaçların temin edildiği alışveriş ortamları, kolay para kazanma hevesi içerisinde olan internet kullanıcılarının dolandırıcılara yönelmeye başlamaları ile birlikte küçük veya büyük çaplı birçok dolandırıcılığın da önü açılmıştır. Üstelin yaşanan bu ve benzeri sorunlar her yaş gurubunda da görülebilmektedir (5).

Sağlıklı internet kullanımı, uygun zaman diliminde, davranışsal ve düşünsel açıdan herhangi bir rahatsızlık duymaksızın, kişinin amacı doğrultusunda internetin kullanımı durumudur. İnternet bağımlılığı durumunda ise, interneti sürekli kullanma isteği, bu isteğin engellenememesi, gün geçtikçe internet kullanım süresinin arttırılmasının istenmesi, internet kullanılmayan vakitlerin kişi için önemsizleşmesi ve bu vakitlerde sinirlilik, huzursuzluk gibi durumların görülmesi, kişinin aile, iş ve sosyal yaşamının kalitesinin giderek bozulması gibi sorunlar yaşanabilmektedir (6). Bu sorunlara yoğun internet kullanan her bireyde rastlanabilmektedir.

Kimlik oluşumu çağında olan öğrencilerim yaşayacakları duygusal sorunlar, başa çıkmaya çalıştıkları kimlik bulma krizleri onların da bu hassas dönemlerinde internete yönelmelerine sebep olabilmektedir. Ergenlerin ders çalışmaktan meslek seçimi araştırmalarına kadar birçok şekilde internete ihtiyaçları olmaktadır. Gelecek kaygısı içerisinde olan ergenlerin bu kaygı durumları onların üzerinde baskı oluştururken öğrenciler bu durumu internetin renkli, cazip dünyasında azaltma çabası içerisinde girebilmektedirler. Bu durum, belli sınırlar içerisinde olduğu sürece öğrenci için bir sorun olmamakla birlikte, internet kullanımının aşırı boyutlara ulaşmaya başlaması, öğrencilerin yaşadıkları farklı duygudumlarla birlikte başka sorunların da yaşamasına sebep olabilmektedir. Literatürde öğrencilerin internet bağımlılıkları ile ilgili birçok çalışma bulunmakla birlikte, bu konuda sosyal politikalar oluşturulması ve yanlış internet kullanımı ile etkin mücadele yapabilmesi açısından bu konunun farklı açılardan incelenmesi önem arz etmektedir.

Araştırmanın amacı; Malatya ilinde bulunan özel okullarda öğrenim gören lise öğrencilerin internet bağımlılığı düzeylerini belirleyerek, farklı değişkenler açısından incelemektir. Araştırmada, bağımsız değişken olarak öğrencilerin cinsiyet, sınıf, daha

önce spor yapmış olma, spor yapmış olma süresi, internet kullanma durumları, interneti kullanma yerleri, haftalık internet kullanma süreleri, günlük internet kullanma süreleri, geçmişten bu yana internet kullanma süreleri, internet kullanma amaçları, internette en çok kullandıkları site ve internette en çok oynadıkları oyun türü değişkenleri ele alınarak, öğrencilerin internet bağımlılık durumları bu değişkenlere göre değerlendirilmiştir.

Araştırmanın hipotezi, “öğrencilerin internet kullanım durumları kişisel özelliklerine göre farklılaşmaktadır” şeklinde belirlenmiştir.

Öğrencilerin internet kullanım durumlarının belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmanın hipotezleri aşağıdaki gibi belirlenmiş, çalışmada bu hipotezlere cevap araştırılmıştır.

1. Öğrencilerin internet bağımlılık durumları cinsiyetlerine göre farklılaşmaktadır.
2. Öğrencilerin internet bağımlılık durumları sınıf düzeylerine göre farklılaşmaktadır.
3. Öğrencilerin internet bağımlılık durumları daha önce spor yapmış olma durumlarına göre farklılaşmaktadır.
4. Öğrencilerin internet bağımlılık durumları spor yapma sürelerine göre farklılaşmaktadır.
5. Öğrencilerin internet bağımlılık durumları internet kullanma durumlarına göre farklılaşmaktadır.
6. Öğrencilerin internet bağımlılık durumları interneti kullanma yerlerine göre farklılaşmaktadır.
7. Öğrencilerin internet bağımlılık durumları haftalık internet kullanma sürelerine göre farklılaşmaktadır.
8. Öğrencilerin internet bağımlılık durumları günlük internet kullanma sürelerine göre farklılaşmaktadır.
9. Öğrencilerin internet bağımlılık durumları geçmişten bu yana internet kullanma sürelerine göre farklılaşmaktadır.
10. Öğrencilerin internet bağımlılık durumları internet kullanma amaçlarına göre farklılaşmaktadır.

11. Öğrencilerin internet bağımlılık durumları internette en çok kullandıkları sitelere göre farklılaşmaktadır.

12. Öğrencilerin internet bağımlılık durumları internette oynadıkları oyun türüne göre farklılaşmaktadır.

Araştırmanın varsayımları aşağıdaki gibidir:

- Araştırmanın örneklem grubu seçilirken evreni tam olarak yansıtacak bir grup seçildiği varsayılmıştır.
- Araştırmada kullanılan “İnternet Bağımlılığı Ölçeği”nin öğrencilerin internet bağımlılık durumunu ölçme konusunda etkin bir veri toplama aracı olduğu varsayılmıştır.
- Araştırmaya katılan öğrencilerin internet kullanım amaçları, sıklıkları, internette kullandıkları siteler ve bağımlılık durumları ile ilgili sorulara kendileri açısından en doğru cevabı verdikleri varsayılmıştır.

Araştırmanın sınırlılıklarını aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- Araştırma, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Malatya ilinde özel okullarda öğrenim gören 1400 lise öğrencisi ile sınırlıdır.
- Araştırma verileri İnternet Bağımlılığı Ölçeğinden elde edilen verilerle sınırlıdır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. İnternet Kavramı

İnternet, dünyada bulunan birçok ağın birbirleri ile iletişim kurmasını ve birbirleri ile paylaşımında bulunmasını sağlayan uluslararası bir ağ olarak tanımlanmaktadır. İnternet fikri ilk olarak 1960'lı yıllarda ortaya atılmış, 1970-1983 yılları arasında laboratuvar ortamında ilk kez denenmiş ve devamında tüm dünyayı kapsayacak şekilde 1984-1995 yılları arasında genişlemeye başlamıştır. 1995 yılında 16 milyon kullanıcı ve 10 milyon bilgisayarlı bir ağ zincirine dönüşmüştür. Bu gün ise bu ağ zinciri milyarlarla ifade edilen boyutlara ulaşmıştır (7).

İnternet, bilgi ve teknoloji çağı olarak bahsedilen günümüz dünyasının en önemli icatlarından biridir. Kullanım amacı yaş gruplarına göre farklılaşsa da her yaş grubu ve kişisel amaçlar için yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. İnternet kullanmanın her yaş grubu için yaygın olduğunu söylene de özellikle genç yaştaki bireyler arasında daha popüler durumdadır. Bu durum ise kontrolsüz bir şekilde internet kullanımının ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. İnternetin bu denli yaygın olarak kullanılmasında en önemli faktör, zaman ve mekân gözetmeksizin ulaşılabilir olmasıdır. İnsanların boş zamanlarında kolaylıkla ulaşabilecekleri ve ucuz etkinlikleri tercih ettikleri bilinmektedir. İnternete erişmenin giderek daha kolay ve ucuz hale gelmekte, bu durum ise bireylerin internette harcadıkları zamanın artışına katkı sağlamaktadır (8).

2.2. Bağımlılık Kavramı

Bağımlılık kavramı ilk olarak Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından 1964'te madde bağımlılığı ve alışkanlıklara dayalı olarak "dependence/bağımlılık" isminde birleştirilmiş ve fiziksel ve psikolojik bağımlılık olmak üzere iki alt başlık altında tanımlanmıştır. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre bağımlılık, bağımlı olan bireyin bağımlısı olduğu madde ve davranışın diğer davranışları karşısında çok büyük üstünlük kazanması sonucu psikolojik, davranışsal ve zihinsel vaka sınıfına dâhil olunmasıdır (9). Türk Dil Kurumu (TDK), bağımlılık kavramını "Kişinin gereksinme ve isteklerini karşılamakta yetersiz oluşu, karar verme ve işlerini başarmada başkalarından yardım istemesi durumu, bir başka şeyle koşullu olma, bir başka şeye bağlı olma durumu" şeklinde tanımlamaktadır (10). Bağımlılık, birey üzerinde fiziksel, ruhsal, sosyal, zihinsel ve maddi sıkıntılara yol

açmasına rağmen, bireyde bir maddeyi kullanmaya yönelik zorlayıcı davranışlar ortaya çıkaran alışkanlıklardır (11).

Yaygın şekilde bağımlılık kavramı alkol, kokain, sigara gibi madde bağımlılıklarını akla getirmektedir. Fakat internet ve teknolojinin insan hayatına girmesi ve özellikle son yıllarda vazgeçilemez bir yer edinmesi ile birlikte bağımlılığın boyutları da genişlemiştir. Bu bağlamda Peele ve Brodosky, bağımlılık kavramının kapsamını belirtmişlerdir: Bağımlılık kişiye başka yollarla alamayacağı his ve tatmin edici duyguları sunmaktadır. Acı, belirsizlik ya da rahatsızlık duygularını engellemektedir. Dikkat üzerine odaklanan ve dikkat çeken güçlü şaşırtıcı duygular yaratmaktadır. Kişinin üstesinden gelemediği sorunları unutmamasını ya da bunlarla ilgili olarak kendisini iyi hissetmesini sağlamaktadır. Yapay ve geçici bir güvenlik ya da huzur hissi, kendilik değeri ya da başarı hissi, güç ve kontrol hissi ya da içtenlik ya da ait olma hissi sağlamaktadır (12).

Bağımlılık, genel olarak madde bağımlılığı ve davranışsal bağımlılık olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Alkol, uyuşturucu, sigara, çay, kahve gibi bir nesneye yönelik bağımlılık, madde bağımlılığı kapsamında ele alınmaktadır. Davranışsal bağımlılık ise, kişinin bir davranışı, bireysel ve toplumsal düzeninin bozulmasına ve işlevlerinin yitirilmesine sebep olacak seviyede düzensiz ve sıklıkla tekrarlamasına denmektedir. Yemek yeme, kumar oynama, alışveriş, televizyon izleme, spor yapma, pornografî, teknoloji ve internet bağımlılığı bu kapsam dâhilindedir (13).

Ruhsal Bozuklukların Teşhisi ve İstatistikleri El Kitabı (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders-DSM-5) 2013'te, bir bireye bağımlı olduğuna dair teşhis konulması için, tolerans gelişmesi, yoksunluk belirtileri, tasarlandığından daha fazla ve yüksek dozda alınması, maddeyi bırakma girişimlerinin olumsuz olması, maddeyi temin etmede ve kullanmada uzun zaman harcama, madde kullanımı için bireysel ve sosyal etkinlikleri azaltmak ya da tamamen bırakmak, psikolojik problemler yaşamaya rağmen madde kullanımını sürdürme ölçütlerinden üç ya da daha fazlasını bir arada bulundurması gerektiği belirtilmektedir (14).

DSM'de farklı ölçütler belirlenmemiş olmasına rağmen davranışsal bağımlılıklar genel olarak altı aşamada incelenmektedir; “dikkat çekme, duygudurum değişikliği, tolerans, yoksunluk belirtisi, çatışma ve nüksetme.” Ülkemizde bağımlılık konusu, özellikle de madde bağımlılığı bilimsel çalışmalarda uzun yıllardır önemle çalışılan

konular arasında olmuştur. Yapılan çalışmalar var olan durumu ortaya koymaya, diğer değişkenlerle arasındaki ilişkileri belirlemeye ve madde bağımlılığına çözüm bulmaya yöneliktir (9).

2.3. İnternet Bağımlılığı

İnternet, çağımızın en önemli ve insanlar tarafından en çok tercih edilen teknolojilerindendir. İnternette alışveriş, ödeme, araştırma, sohbet ve ticaret gibi birçok işlem çok kısa sürede yapılabilmektedir. İnternet, kısa zamanda tüm dünyada hızla yayılması ve kullanılmasıyla farklı alanların araştırma konusu haline gelmiştir. İnternet insanların günlük hayatlarını kolaylaştırmakla birlikte, internet bağımlılığı, siber zorbalık, online oyun bağımlılığı, internetin kötüye kullanılması, sanal kumar, sanal pornografi ve sosyal medya bağımlılığı gibi birtakım problemleri de beraberinde getirmiştir (15).

İnternet bağımlılığı kavramı ilk defa 1995 yılında Dr. Ivan Goldberg tarafından kullanılmıştır. Goldberg, DSM'yi eleştirmek amacıyla, madde bağımlılığı için belirlediği ölçütleri internet bağımlılığına uyarlayarak web sitesinde 'internet bağımlılığı bozukluğu' ismiyle yayınlamıştır. Goldberg'in bu girişimi sonucunda çok sayıda insanın bağımlı olduğuna dair geri dönüş yapması, internet bağımlılığını bilimsel alana taşımıştır (5).

İnternet bağımlılığının henüz DSM'de bir hastalık olarak tanımlanmamasının yanı sıra terim olarak kullanımında da bir kesinlik yoktur. Bazı araştırmacılar internet bağımlılığı terimini kullanırken diğer bazı araştırmacılar ise patolojik internet kullanımı, internet kullanım bozukluğu, problemlili internet kullanımı, aşırı internet kullanımı ve siber bağımlılık gibi kavramları kullanmayı tercih etmişlerdir (15).

Morahan-Martin ve Schumacher, patolojik internet kullanımını, kişinin ruh halini değiştiren, önemli sorumluluklarını yerine getirmesini engelleyen ve suçluluk gibi bazı belirtilere sebep olan internet kullanımı olarak tanımlamışlardır (16). Young, internet bağımlılığını, kullanıcının çevrimiçi kullanımını kontrol etme yetisini önemli ölçüde etkileyen, sosyal, mesleki ve ilişkisel sorunlar yaşamasına neden olabilen ve genellikle tanınmayan yeni bir klinik bozukluk olarak tanımlamıştır (17).

Young'a göre, internet bağımlılığının en yaygın etkileri arasında, çalışma hayatındaki önemli zamanları aksatma, aile ile daha az zaman geçirme, sosyal ilişkileri,

günlük rutinleri ihmal etme ve sonunda kişinin hayatını kontrol edememesi bulunmaktadır. İnternet bağımlılık düzeyi arttıkça, bireyler bilgisayarda daha fazla zaman geçirmeyi, online oyun oynamayı, çevrimiçi sohbet etmeyi ve bilgisayarda yalnız kalmayı tercih etmektedirler. İnternet bağımlılığı tanısının konulması diğer davranışsal bağımlılıkların tanısının konulmasından daha güçtür. İnternet bağımlılığının yeni bir sınıflandırma içinde olmaması ve hastalık olarak tanımlanmaması bu durumu daha da zorlaştırmaktadır (17).

2.3.1. İnternet Bağımlılığının Tanı Kriterleri

Literatürde farklı internet bağımlılığı tanı kriterleri bulunmakla birlikte bu bölümde en çok bilinen Young, Beard ve Wolf, Shapira ve arkadaşları, Suler, Goldberg ve Griffiths'e göre internet bağımlılığı tanı kriterleri incelenmiş, bu kriterlere göre bireyin internet bağımlı olup olmadığı konusundaki belirleyici unsurlar üzerinde durmuşlardır.

- Young'un İnternet Bağımlılığına İlişkin Tanı Kriterleri

Bu kriterler DSM-4'teki patolojik kumar oynama kriterlerinin modifiye edilerek oluşturulmuştur (18):

1. İnternet ile ilgili aşırı zihinsel uğraş (sürekli olarak interneti düşünme, internette yapılan aktiviteleri hayal etme, internette yapılması planlanan gelecek aktiviteyi düşünme vb),
2. İstenilen keyfi almak için giderek daha fazla miktarda internet kullanma ihtiyacı hissetme,
3. İnternet kullanımını kontrol etme, azaltma ya da tamamen bırakmaya yönelik başarısız denemelerin bulunması,
4. İnternet kullanımının azaltılması ya da tamamen kesilmesi durumunda huzursuzluk, çökkünlük ya da kızgınlık duyulması,
5. Planlanandan daha uzun süreler internette kalma,
6. Aşırı internet kullanımı nedeniyle aile, okul, iş ve arkadaş çevresiyle sorunlar yaşama, eğitim veya kariyer ile ilgili bir fırsatı tehlikeye atma ya da kaybetme,
7. Başkalarına (aile, arkadaşlar, terapist, vb) internette kalma süresi ile ilgili yalan söyleme,

8. İnterneti problemlerden kaçmak veya olumsuz duygulardan (örn: çaresizlik, suçluluk, çökkünlük, kaygı) uzaklaşmak için kullanmadır.

Young'a göre bu ölçekte bulunan 8 kriterden 5'inin pozitif olması halinde kişi internet bağımlısı olarak nitelendirilebilir (18).

- Beard ve Wolf'un İnternet Bağımlılığına İlişkin Tanı Kriterleri

Beard ve Wolf, Young'ın internet bağımlılığı için belirlediği tanı kriterlerinin geçerliliğini ve güvenilirliğini sorgulamışlardır. Bazı ifadelerin yetersiz ve belirsiz olduğunu belirterek geliştirdikleri internet bağımlılığı tanı kriterlerini ileri sürmüşlerdir. Beard ve Wolf'un tanı kriterleri şu şekildedir (19);

1. İnternet kullanımı ile ilgili zihinsel meşguliyet,
2. İnternete doyumun gerçekleştirilebilmesi için artan sürelerde interneti kullanmaya duyulan ihtiyaç,
3. İnternette geçirilen zamanı azaltma, durdurma ve kontrol etme girişimlerinde başarısızlık yaşanması,
4. İnternette geçirilen zamanı azaltma, durdurma ve kontrol etme çabasında bulunulduğu zamanda bireyde huzursuzluk, agresiflik veya sıkılmışlık durumu olma,
5. Belirlenen zamandan fazla internette aktif olma ve aşağıdaki maddelerden en az bir tanesi kişide görülmüş olmalı,

Bu beş tanı kriterine ek olarak en azından aşağıdakilerden birinin olması (19);

1. İnternette geçirilen zaman nedeniyle bireyin değerli bir ilişkiyi, akademik kariyer ya da iş fırsatlarını riske atması,
2. İnternette geçirilen zamanı saklamak için ailesine, terapistine veya başkasına yalan söyleme,
3. Kişinin interneti, çaresizlik, anksiyete, suçluluk ve depresyon duyguları gibi oluşan sorunlardan kurtuluş yolu olarak kullanma,

Beard ve Wolf'a göre bireyde bu durumların olması onun internet bağımlısı olduğuna işaret etmektedir.

- Shapira ve Arkadaşlarının İnternet Bağımlılığı Tanı Kriterleri

Shapira ve ark., Young ve Goldberg'in belirlediği ölçütlere benzer kriterler belirlemiştir. Bu kriterler (20):

1. İnternetle ilgili karşı konulmaz düşünceler içinde olma,
2. Yapılan plandan çok daha uzun süre internette zaman geçirme,
3. İnternet kullanımını nedeniyle kişinin beyninde sürekli zihinsel meşguliyet olması ya da bu meşguliyetten dolayı kişinin iş, sosyal veya ailevi yaşantısında sorunlar ortaya çıkması,
4. Aşırı internet kullanımının sadece hipomani veya mani dönemlerinde olmaması veya diğer bir Eksen 1 bozukluğu ile daha iyi açıklanamaması olarak sıralanabilir.

Shapira ve ark., en az bir kritere sahip olan bireyler için internet bağımlılığı tanısı koymak için yeterlidir fikrini savunmuştur (20).

- Suler'in Sağlıklı ve Patolojik İnternet Kullanımı Tanı Kriterleri

Suler, problemlerli internet kullanımının 8 kriterle ayırt edilebileceğini fikrini savunmuştur. Bu kriterler (21):

1. İnternetteki etkinliğin karşıladığı ihtiyaçların sayısı ve türü: Kişiler interneti kişisel, manevi ihtiyaçları vb. ihtiyaçları için kullanabilmektedir. Karşılansmaya çalışılan ihtiyaç sayısı arttıkça kişinin internete verdiği önemde o oranda artmaktadır.

2. Karşılansmamış ihtiyaçların altında yatan yoksunluğun derecesi: Kişilerin ihtiyaçları ne kadar bastırılır veya önlenirse kişi bu ihtiyaçlarını karşılamak için başka yollar aramaktadır. İnternet genellikle kişilerin ihtiyaçlarına hayattan daha kolay ulaşım imkânı veren bir yerdir.

3. İnternet aktivitesinin türü: İnternetteki bir tür etkinlik ne kadar çok sayıda niteliğe sahipse, kullanıcı interneti o kadar fazla sayıda ihtiyacını karşılamak için kullanmak ister.

4. İnternetin kullanıcının gerçek hayattaki işlevselliğine etkisi: İnternetin fiziksel sağlık, iş performansını etkilemesidir.

5. Bunaltıya dair öznel duygular: İnternet kullanan kişilerde internet etkinliklerine ilişkin depresyon, hayal kırıklığı, öfke, suçluluk duyguları duymasıdır.

6. İhtiyaçlar hakkında bilinç düzeyindeki farkındalık: Bastırılmış ihtiyaçlar gerçek hayattan karşılanmazsa kişi tekrar bu ihtiyaçlarını karşılamak için internete yönelmektedir. Kişinin bu durumla karşılaşmaması için karşılanmamış ihtiyaçlarının farkına vararak bilinç düzeyinde anlamalıdır.

7. Deneyim ve dâhil olma süreci: İnternet kullanıcıları interneti sürekli kullanarak deneyim kazanmakta, deneyim kazandıkça da internet etkinliklerinin gerçek hayattaki ihtiyaçlarını doyumadığının farkına varmaktadırlar. Bu kullanıcılar internetin ilk kullanımlarında vermiş olduğu cazibesinin yavaş yavaş kaybolduğunun farkına varırlar.

8. Gerçek hayat ve sanal hayat arasındaki denge ve entegrasyon: Sağlıklı internet kullanımı, internet etkinlikleri ile gerçek dünya ilişkilerini ayırımı yapabilmektedir. Problemlili internet kullanan kişiler genellikle gerçek hayattan tamamen soyutlanarak çevrimiçi (online) bir hayat sürdürürler.

- Goldberg'in İnternet Bağımlılığı Kriterleri

Ivan Goldberg tanı kriterlerini DSM-4'ü dikkate alarak oluşturmuştur. Goldberg bu maddeleri şu şekilde sıralamaktadır (22);

1. Aşağıdaki iki durumdan birine karşı tolerans geliştirilmesi,
 - 1.1. İnternette haz alınması amacıyla internette geçirilen zamanın gittikçe artması,
 - 1.2. İnternette geçirilen aynı sürelerden alınan hazzın azalması,
2. Aşağıda belirtilen durumların en az birine karşı yoksunluk geliştirilmesi,
 - 2.1. Karakteristik yoksunluk belirtileri,
 - 2.1.1. İnternet kullanımının azaltılmasının zor ve uzun süreli olması,
 - 2.1.2. Aşağıdaki durumlardan 2 veya daha fazlasının gelişmesiyle birkaç gün içinde ortaya çıkması,
 - 2.1.2.1. Psikomotor ajitasyon,
 - 2.1.2.2. Anksiyete,
 - 2.1.2.3. İnternet ile ilgili takıntı gelişmesi,
 - 2.1.2.4. İnternet ile ilgili hayal ve düşüncelerin artması,
 - 2.1.2.5. İstemli veya istemsiz parmakların tuş basma hareketleri yapması,

2.1.3. 2.1.2 maddesindeki semptomların kişinin kişisel, iş ve diğer hayat alanlarında bozukluklara yol açması,

2.2. İnternetin yoksunluğundan kaynaklanan semptomları yine internet veya benzeri online servis kullanarak gidermeye çalışma,

3. İnternette planlanandan daha fazla süre geçirilmesi,

4. İnternet kullanımını durdurmaya veya kesmeye karşı güçlü istek duyma veya boşa çıkan durdurma çabalarının olması,

5. İnternet ile ilgili aktivitelerde fazlaca zaman harcama (örneğin internetten kitap okuma, indirilen dosyaların düzenlenmesi vs.),

6. İnternet kullanımı kişinin sosyal, mesleki hayatında veya psikolojik durumunda sorunlara (uykusuzluk, işe geç kalma, görevlerini aksatma vb.) yol açsa bile kişinin interneti kullanmaya devam etmesi.

Goldberg'e göre klinik düzeyde işlev bozukluğuna yol açan ve kişisel stres oluşturan internet kullanımının tanımlanmasında aşağıdaki maddelerden 3 veya daha fazlasının 12 aylık bir sürede görülüyor olması gerekmektedir (22).

- Griffiths'ın İnternet Bağımlılığı Tanı Kriterleri

Mark D. Griffiths DSM 4 kriterleri çerçevesinde bireylerin internet bağımlılıklarını ölçümleme yönelik olarak kriterler belirlenmiştir. Toplamda 7 kriter belirlenmiştir (23):

1. İnternet kullanımına yönelik düşkünlüğün değerlendirilmesi,

2. Bireyin internette kalma süresinin planlanandan fazla olup olmadığının tespit edilmesi,

3. Bireyin çevrimiçi olmayı gerektiren uygulamalara yönelik harcadığı zamanın tespit edilmesi,

4. Bireyin internet kullanmak için sosyal ve mesleki faaliyetlerinden uzaklaşma durumu,

5. İnternet kullanımının birey üzerinde çeşitli problemlere neden olmasına rağmen internet kullanımının devam etmesin,

6. Bireyin internet kullanımına yönelik zamanı kısıtlanmasına ilişkin çeşitli girişimlerde bulunulmasına karşın başarısız sonuçlar elde edilmesi,

7. Yoksunluk belirtileri,

Griffiths'e göre bireyin en az 3 veya 4 kriteri uyuması durumunda bireyin internet bağımlısı olduğu ifade edilmektedir (23).

2.4. İnternet Bağımlılık Türleri

Önceleri sadece internet bağımlılığı terimi kullanılırken, bireylerin internet kullanımlarındaki farklılaşmalar sonrasında internet bağımlılığının farklı türleri ortaya çıkmıştır. İnternet bağımlılık türlerini çoğaltmak mümkün olmakla birlikte bu bölümde siber seks bağımlılığı, siber ilişki bağımlılığı, net bağımlılığı, aşırı bilgi alma bağımlılığı ve online oyun bağımlılıkları incelenmiştir.

2.4.1. Siberseks Bağımlılığı

Siberseks bağımlısı olan bireyler, siber pornografik materyalleri indirir, kullanır hatta ticaretini yapmaktadırlar. Ayrıca siber seks ve siber pornografik materyallere takıntısı olan yetişkin sohbet odalarına da sıklıkla katılmaktadırlar (24).

2.4.2. Siber İlişki Bağımlılığı

Siber ilişki bağımlısı insanlar siber ilişkilerle çok fazla ilgilenmekte hatta siber zinaya karşı aşırı ilgi duymaktadırlar. Çevrimiçi ilişkiler zamanla gerçek hayattan daha önemli hale gelmekte, bu durum evlilikte anlaşmazlık ve ailede istikrarsızlıklara kadar gidebilmektedir (25).

2.4.3. Alışveriş Bağımlılığı

Alışveriş ve saplantı haline gelmiş e-ticaret gibi çok çeşitli davranışları içerir. Önemli maddi kayıplara yol açmakla birlikte iş aksamalarına da neden olabilmektedir (25).

2.4.4. Aşırı Bilgi Alma Bağımlılığı

Aşırı bilgilenme bağımlılığı olarak da bilinen bu bağımlılık türü, internetteki bilginin bolluğu, internette gezinmek veya veri tabanlarını aramakla ilgili yeni bir zorlayıcı davranış yaratmaktadır. Bağımlı kişiler, verileri aramak ve düzenlemek için giderek daha fazla zaman harcamaktadırlar. Obsesif kompulsif eğilim ve iş verimliliğinde azalma bu tür bir bağımlılıkla bağlantılıdır (26).

2.4.5. Online Oyun Bağımlılığı

Bilgisayarlara 1980'lerde, Solitaire ve Mayın Tarlası gibi bilgisayar oyunları programlanmıştır. Araştırmacılar, kurumsal ortamlarda obsesif bilgisayar oyunu oynamanın sorunlu olduğunu tespit etmiştir. İnsanlar iş performansı veya aile yükümlülükleri pahasına bu oyunları oynamaya bağımlı hale gelebilmektedirler (26).

2.5. İnternet Bağımlılığının Nedenleri

Bireylerin internete bağımlı hale gelmesinde farklı faktörlerin etkisi bulunmaktadır. Bu faktörleri genel hatlarıyla psikolojik, sosyal ve fiziksel faktörler olarak ele almak mümkündür. Bu faktörler içerisine girmeyen internet bağımlılığı nedenleri ise diğer faktörler olarak ele alınmıştır.

2.5.1. Psikolojik Faktörler

İnternet bağımlılığına yakalanan genç, çocuk ve yetişkinler, amacı dışında gereğinden fazla kullanılan teknolojinin belirli bir süre sonra kişide yabancılaşmaya, sanal arkadaşlıkları gerçek arkadaşlara tercih etmeye ve gerçeklerden uzaklaşmalarına yol açmaktadır (27).

Son zamanlarda fazlasıyla yaygınlaşan psikolojik bozukluklardan biri olan depresyon, internet bağımlılığının hem sebep hem de sonucu olabilir. İnternet bağımlılığı ile depresyon komorbid durumdadır. Diğer psikolojik sebeplerle depresyon yaşayan kişi internette daha fazla vakit geçirebilir ve internetin aşırı kullanımını sonucu depresyona internet bağımlılığı eşlik edebilir. Öte yandan, sağlıklı bir bireyin herhangi bir psikiyatrik bozukluğu olmasa da internet bağımlılığı sonucu ile karşı karşıya kalabilir. Bu bireyler interneti kendilerini mutlu etmek için, vakit geçirmek ve eğlenmek için aşırı şekilde kullanabilmektedirler (28).

Sabretme ve bekleme özelliklerinin de ortadan kalkmasına neden olan internet bağımlılığı, sanal ortamda her şeye kolayca ulaşmalarını sağladığı için mücadele duygusunu ortadan kaldırmakta ve en küçük bir problemin dahi üstesinden gelmeyi bile zorlaştırabilmektedir. Böylece bireyler hiçbir şeye tahammül edememekte sosyal yaşantı çöküntüye uğramaktadır. Bununla birlikte öğrencilerin sadece verilen ödevleri internetten bulup yapmaları sonucunda öğrenme ve sorgulama gerçekleşmemekte, bilgiler öğrencilere hazır bir şekilde sunulmaktadır (29).

İnternet bağımlılığına neden olan psikolojik faktörler hemen her yaş grubunu etkilerken ergenler üzerinde de etkili olmaktadır. Ergenlerin kimlik karmaşasıyla bocalamalarına, gerçek hayattaki isim ve davranışların sanal ortamında bulunmaması dolayısıyla kişide çift kişilikli bir durumun ortaya çıkmasına zemin hazırlayabilmektedir (27). Öğrenciler gerçek kimliklerinden uzaklaşarak kişisel, fiziksel ve psikolojik özellikleriyle uyuşmayan tarifler yaratabilmektedir. İnternet bağımlılığın da bireyler gözetilme/gözetme/gözetleme gibi değerlere olduğundan farklı anlamlar yükleyerek beğenilme sayısına göre kişide özgüven ya da güvensizlik oluşabilmektedir (30).

2.5.2. Sosyal Faktörler

İnternet bağımlılığı öğrencilik dönemlerinde sosyal ortamlardan uzaklaşarak devamsızlık yapmaları, ders dışı alanlara yönelmeleri geleceklerine yön vermelerine ve meslek sahibi olmalarına engel olmaktadır (31). İnternet bağımlılığı gerçek dünyayı yanlış kaynaklar aracılığıyla öğrenmeye, geleceğe dair olumsuzluklar yaratmaya, arkadaş ve ailelerden uzaklaşmaya sebebiyet vermektedir. Ailelerin çocukların internet kullanımına bir sınırlama getirebilmeleri ve iletişimi sıklaştırmaları çocukların akademik başarılarının artmasını sağlayabilir. Toplumsal yabancılaşma ve kültürden uzaklaşmayı da beraberinde getiren internet bağımlılığı kişilerin geleneksel iletişim biçimlerini terk etmelerine neden olmaktadır. İnternetin yaygın olarak kullanılmasıyla birlikte de yüz yüze iletişim için ayrılan zaman da giderek azalmaktadır (32).

İnternet bağımlılığının etkisinde öne çıkan unsurlar, genel olarak İnternete ayrılan zamandaki artış, diğer faaliyetlere ayrılan zaman, internete bağlanmak için kontrol edilemez, sosyalleşme yerine “gerçek” sosyalleşme, “sanal” sosyalleşme tercih edilir ve tüm bunlar yaşam kalitesinin düşmesiyle ilgili olabilir. Sosyal medyanın son dönemde tüm dünyada çok aktif ve yaygın şekilde kullanılması bireyler için daha çekici hale gelmektedir. Sosyal çevrenin etkisiyle birey daha çok sanal sosyalliği tercih edebilir hale gelmektedir (28).

Ailenin çocuklarıyla yaşadığı kuşak çatışması ve iletişim bozukluğunun nedenleri arasında teknolojinin ve dolayısıyla internetin yaygınlaşmasıyla beraber sosyal medya ortamında ve diğer sitelerde sıklıkla kullanılan “dijital dil” kavramının ortaya çıkmasıdır. Dijital dil, genel olarak sadece o sanal ortamı sıklıkla kullanan bireylerce anlaşılakta ve bireylerin aileleriyle iletişiminin bozuk olmasına ve kuşak çatışmasına neden olmaktadır (33).

Teknolojideki gelişmeler o kadar hızlı yayılmaktadır ki anne-babaların çocuklarıyla yaşadığı kuşak çatışmasının yanında aralarında birkaç yıl olan kardeşler arasında bile kuşak çatışması yaşanabilmektedir. Gençlerin yaptıkları paylaşımlardan bihaber olan aileler de sanal ortamlarda çocuklarını denetleyememekte ve bu durum gençlerin ailelerine yalan söylemelerine neden olmaktadır. Bununla birlikte aile bireyleri evde buluştukları zaman bile bir araya gelememekte ve çocuklar telefon, tablet ya da bilgisayar aracılığıyla internette, anne-baba televizyonda vakit geçirmekte ve aralarında iletişim kopukluğu yaşanmaktadır. Böylece aile bireyleri birbirinden habersiz yaşamaktadır (32).

2.5.3. Fiziksel Faktörler

Günümüzde bireyler mesleki çalışmalarının yanı sıra internetteki sosyal aktivitelere de katılmaktadırlar. Taşınabilir tabletler ve akıllı telefonlar ile hemen hemen her yerde çevrimiçi olabilen bireyler neredeyse çevrimdışı oldukları kadar çevrimiçi yaşarlar. Çevrimiçi olarak çok meşgul olmak bazı sorunlara neden olabilir. Teknolojinin yanlış kullanılması psikolojik rahatsızlıklara veya rahatsızlıklara neden olabilmektedir. Bu bağlamda, internet bağımlılığı konusu son yıllarda geniş bir şekilde tartışılmış ve literatürde araştırmalar artmaya başlamıştır (34).

İnternet bağımlılığının yarattığı fiziksel sorunlar arasında halsizlik, elde uyuşukluk, beden duruşunda bozukluk, boyun kaslarında sertleşme ve ağrı ve gözlerde yanma gibi belirtiler görülebilmektedir. Bu sorunlar madde halinde aşağıdaki gibi sıralanabilir (35, 36):

- Göz bozuklukları veya mevcut vücut bozukluklarını ve rahatsızlıklarının daha da artması,
- Dijital bağımlılığa esir olan bireylerde epilepsi geçirme nöbeti oluşma ya da nüksetme olasılığı,
- Kişisel bakımda yetersizlik nedeniyle hastalığa daha kolay yakalanma ve bireylerin öz bakımlarında düşüş yaşanması,
- İnternet bağımlılığı bireylerin beslenme alışkanlıklarının değişmesi,
- Dijital bağımlılık kişilerin uyku düzeninin bozulmasına neden olmaktadır.
- İnternet bağımlılıkları duruş bozukluğu, baş ve kas ağrıları, boyun ve sırt ağrıları,

- Karpal Tünel Sendromu olarak da adlandırılan el bileğinde sinir sıkışması yaşanabilmesi,
- İnternet bağımlılığı, obeziteye neden olarak kişinin spor yapma faaliyetlerinde düşüş gibi sonuçlar ortaya çıkabilmektedir.

2.5.4. Diğer Faktörler

Birey bağımlı olmadan önce bağımlılık yapıcı nesneyi ya da maddeyi gönüllü olarak kullanmaktadır. Tüm bağımlılık yapan davranışlar tekrarlanır, ancak her tekrarlayan davranış, bağımlılık yapmaz. Bağımlı durumun bir sonucu olarak, bireyin yaşamını olumsuz yönde etkileyebilecek durumlar ortaya çıkabilir. Bağımlılık söz konusu olduğunda, alkol, esrar, kokain ve eroin gibi maddeler sıklıkla göz önünde bulundurulur; ancak araştırmalar, bağımlılığın davranışsal olarak da ortaya çıkabileceğini göstermektedir. Davranış bağımlılığı olarak kumar, seks, alışveriş, televizyon, cep telefonu ve internet bağımlılıkları örnek olarak gösterilebilir (37).

2.6. İnternet Bağımlılığının Etkileri

DSM-5'te, çevrimiçi oyun bozukluklarının halk sağlığı için önemli olduğu açıklar ve gelecekteki araştırmalar, çevrimiçi oyun bozukluklarının (genellikle İnternet bozukluğu, İnternet bağımlılığı veya oyun bağımlılığı olarak adlandırılır) bağımsız bir bozukluk olarak kabul edildiğini göstermektedir (38).

İnternet, bireyleri günümüz dünyasında kitle iletişim aracı olarak etkileyen önemli faktörlerden biri olarak düşünülebilir. Bu etki, bireylerin zihinsel sağlık ve saldırganlık gibi topluma tehdit oluşturabilecek davranışlara yol açabilir. Bu hipotezi destekleyen bir çalışmada, internet bağımlılığı ile saldırganlık arasında yüksek bir korelasyon olduğu görülmüştür. Her ne kadar çevrimiçi isteklere hızlı bir şekilde yanıt verebilse de, anında ödülleri alınması, çok fazla uyaran içermesi, haz odaklı olması, internet bağımlılığı en önemli agresif risk faktörlerinden biri olarak ortaya çıkmaktadır (39).

2.5.1. İnternet Kullanımının Fiziksel Etkileri

Obeziteye neden olabilen; düzensiz yeme alışkanlığı, sedanter davranış, fiziksel aktivite eksikliği ile öz-değerlendirme ve kişilerarası iletişim bozuklukları internet bağımlılığı olan öğrencilerde görülebilmektedir. Obezite ayrıca beraberinde kan şekerinin düşmesi, vücuttaki yağ değerlerinin yükselmesi ve hipertansiyon gibi ikincil riskler

getirmektedir (40). Bilgisayarın uzun süreli kullanımına bağlı olarak çocuklarda; görme bozuklukları, radyasyona maruz kalma, iskelet ve kas yapısında bozulmalar görülmektedir. Ayrıca Karpal tünel sendromu gibi kas gruplarının sürekli tekrar eden hareketlerin baskısı altında tutulmasına bağlı olarak problemler görülmektedir (41).

2.5.2. İnternet Kullanımının Psikososyal Etkileri

İnternet bağımlılığı ile bireyin aile, okul, iş gibi yakın ve uzak çevresi ile iletişimi arasında ters yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Başka bir ifade ile internet bağımlılığı yükseldikçe birey sosyal çevresinden uzaklaşarak daha izole yaşamaya başlar ve buna bağlı olarak da sosyal ilişkileri zayıflar. Aslında yalnızlık ve izole yaşam tarzı internet bağımlılığının hem sebebi hem de sonucu olabilmektedir. Birey yalnızlık yaşadıkça internete yönelmekte, internet bağımlılığı da onun yalnızlık seviyesini daha da yükseltmektedir (42).

2.5.3. İnternet Kullanımının Bilişsel Etkileri

İnternet kullanımı, internet oyunlarına olan merak ve bu oyunları oynama isteği özellikle öğrenciler arasında her geçen gün biraz daha yaygınlaşmaktadır. Okul çağındaki gençlerde görülen internet bağımlılığı öğrencilerin dikkatlerini derslerine toplayamamaları, hiperaktivite gibi olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Yaşanan bu sorunlar öğrencilerin akademik başarılarını olumsuz yönde etkileyerek onların öğrenme güçlüğü çekmelerine sebep olabilmektedir (43).

2.7. Ergenlik Döneminde İnternet Bağımlılığı

İnternet, günümüzün en önemli teknoloji ve iletişim araçlarından biridir ve toplumun her kesimine hitap edebilecek pek çok alana sahiptir. İnternet kullanım oranları her geçen yıl artmaktadır. İnterneti en yoğun kullanan grupların başında ergenler gelmektedir. İnternet ergenlerin fiziksel, bilişsel ve psiko-sosyal gelişimine katkı sağlayabileceği gibi birtakım zararlara da sebep olabilir. İnternet kullanım sürelerinin ve kullanım amaçlarının farklılaşmasına göre bağımlılık riskinin arttığı göz önünde bulundurulduğunda ergenlik döneminde internet bağımlılığının araştırılması daha da önem kazanmaktadır. Ergenlerin aile yapıları, ebeveynleri ile olan ilişkileri, kişilik özellikleri, eğitim gördükleri okullar, arkadaş çevreleri, ekonomik durumları ve ilgileri onların internet kullanımlarını etkileyen başlıca faktörlerdir (44).

Ergenlerin internet kullanımı hem aile ilişkilerinde hem de toplumsal ilişkilerde sorunlara sebep olabilmektedir. Ailenin evde internet bulundurma sebebiyle, ergenin internet kullanım amacının farklılaşması, gençlerin internette uzun ve kontrolsüz zaman geçirmesi sebebiyle aile ilişkilerini aksatması, özellikle erkeklerin internette oyun oynamayı tercih etmesi ve bu oyunların çoğunlukla aşırı şiddet içermesi sebebiyle zamanla gerçek hayatta da şiddete ve sabırsızlığa meyiletmesi başlıca problemlerdendir (45).

Bununla birlikte internet, kimlik gelişimi için en önemli dönemde bulunan ergenlere rahat bir ortam sağlamaktadır. Bu durum ergenin kimlik gelişimine katkı sağlayabileceği gibi sanal ortamın gerçek hayatın yerine geçmesi sonucunda ergende internet bağımlılığına da sebep olabilir (46). Kahramansı eğilimler, en özel yaşantıları kendi yaşantıları olarak görmelerine neden olmaktadır. Ergenlere göre en büyük aşk, en büyük acı onlara aittir; kimse onları anlayamaz ve onlara yardımcı olamaz. Bu tip durumlar, ergenin çeşitli problemler yaşamasına yol açmaktadır. Kaygı düzeyindeki artış, başarısız olma korkusu, onaylanmama, reddedilme, cezalandırılma korkusu, alkol, madde ve internet bağımlılığı, umutsuzluk ve üzüntü duygusu içinde olma, anlaşılama duygusu ve kendini beğenmeme bu problemlerden bazılarıdır (47). Ergenlik döneminde olan bireylerin, arkadaş ilişkilerinde başarısız olmaları, aynı evde yaşayan kardeş sayısının fazla olmasından dolayı ilgi eksikliği yaşamaları, ailelerinin sosyoekonomik durumlarının iyi düzeyde olmaması ve duygu durumlarının sürekli değişkenlik göstermesinden dolayı; yaşanan bütün stresten uzaklaşmak için bu kişiler, interneti sığınma ve rahatlama aracı olarak görebilirler. Bu durumda ergenler gittikçe daha uzun süre internete bağlı kalarak bağımlılık geliştirebilmeleri muhtemel bir durumdur (48).

Ergenlik dönemi sorunlarından ve kuşak çatışmasından dolayı ailesiyle paylaşımda bulunamayan, problemlili arkadaşlık ilişkileri olan ve yalnız olduğunu düşünen ergenler kolaylıkla internet bağımlısı olabilir. Aynı zamanda ergenlik döneminde çekingen ve kendine güveni olmayan bireyler için internet, farklı kültürleri, farklı insanları tanıma ve ortak hobileri bulunan kişilerle iletişim kurarak çevresini genişletme imkânı da tanıyabilir (5). Günümüz gençleri internet olan bir ortamda dünyaya geldikleri için internetle daha yakın bir ilişki içindedirler. Yapılan araştırmalar ise internetin hem olumlu hem de olumsuz yönleri olduğunu ortaya koymaktadır. Bu konuda dikkat edilmesi gereken husus internetin bilinçli kullanılması ve ergenleri riskli internet kullanıma yönlendiren durum ve koşulların neler olduğunun belirlenerek gerekli

önlemlerin alınmasıdır (48). Bu önlemlerin alınması ergenlerin gerekli olduğu kadar internet kullanma alışkanlığı kazanmalarını sağlayabilecektir.

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada öğrencilerin cinsiyet, sınıf düzeyleri, daha önce spor yapma durumları ile internet kullanım durumları ile internet bağımlılık düzeyleri arasındaki ilişki nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli ile incelenmiştir. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır ve araştırmaya konu olan birey, nesne, olay kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlama yapılmaktadır (49).

3.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

İlgili literatür incelendiğinde öğrencilerin internet bağımlılığı ile ilgili birçok çalışmanın yapılmış olmasının yanı sıra özel okullarda okumakta olan öğrencilerin internet bağımlılık durumlarını inceleyen çalışmanın az sayıda olduğu görülmektedir. Özel okullar, ücretli olmaları sebebiyle gelir durumu yüksek aileler tarafından tercih edilmektedir. Gelir durumu yüksek aileler çoğunlukla cep telefonu, tablet gibi internet kullanımını sağlayacak teknolojik ürünleri çocuklarına sunabilmektedirler. Bu durum, çocukların teknolojiyi etkin kullanmasını sağlarken, diğer taraftan da öğrencilerin internet bağımlısı olmasına sebep olabilmektedir. Bu sebeple, araştırma grubu olarak Malatya ilindeki özel okullara devam etmekte olan öğrenciler tercih edilmiştir.

Araştırmanın evreni, Malatya ilinde özel okullarda öğrenim gören 7479 lise öğrencisidir. Araştırmanın örneklem grubu belirlenirken; $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde, t değeri 1.96, incelenen olayın gerçekleşme olasılığı p değeri 0.20, gerçekleşmeme olayı $q=0.80$, %2'lük örnekleme hatası ile yapılacak bir ölçek uygulaması %95 güven düzeyinde örneklem büyüklüğünün 1255 kişi olması gerektiği hesaplanmış; hatalı, eksik veri içeren ölçek formu olabileceği düşüncesiyle 1400 öğrenciye ölçek uygulaması yapılmıştır. Ölçek uygulaması öncesinde, araştırma evreninin sosyodemografik özelliklerinin kümeleşme göstermediği görülmüş, belirli bir kısıtlama yapılmamış ve 1400 öğrenciyle olasılıklı örneklem yöntemlerinden basit tesadüfi örneklem yöntemi ile görüşülmüştür.

1400 öğrenciye uygulanan ölçek çalışmasında 1400 öğrencinin sadece 16 tanesinin internet kullanmadığı belirlenmiş ve örneklem grubu olarak 1386 öğrencinin cevapları değerlendirmeye alınmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanması amacıyla ölçek kullanılmıştır. Kullanılan veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Kişisel Bilgiler Formu, ikinci bölümde ise İnternet Bağımlılık Ölçeği Bulunmaktadır.

Kişisel Bilgi Formu: Veri toplama aracının kişisel bilgiler bölümünde araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgilerinin tespit edilmesi amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmış 11 soru bulunmaktadır. Kişisel bilgi formunda öğrenciler ile ilgili cinsiyet, sınıf, daha önce spor yapmış olma, spor yapa süresi, internet kullanma durumları, interneti kullanma yerleri, haftalık internet kullanma süreleri, günlük internet kullanma süreleri, geçmişten bu yana internet kullanma süreleri, internet kullanma amaçları, internette en çok kullandıkları site ve internette en çok oynadıkları oyun türü değişkenleri ile ilgili sorular yer almaktadır (Ek-1).

İnternet Bağımlılık Ölçeği: Öğrencilerin internet bağımlılığı düzeylerini ölçmek amacıyla Dr. Kimberly Young tarafından geliştirilen İnternet Bağımlılık Ölçeği kullanılmıştır. 20 maddeden oluşan altılı likert tipi bir ölçek olan internet bağımlılık ölçeğinde katılımcıdan “Hiçbir zaman” “Nadiren” “Arada sırada” “Çoğunlukla” “Çok sık” ve “Devamlı” seçeneklerinden birini işaretlemesi istenmektedir. Bu seçeneklere sırasıyla 0, 1, 2, 3, 4 ve 5 puan verilmektedir (Ek-1). İnternet bağımlılığı ölçeğinin Türkçe uyarlaması 2001 yılında Bayraktar tarafından yapılarak Cronbach’s Alpha iç tutarlık katsayısı 0.91 olarak bulunmuştur. Ancak ölçek mevcut haliyle kullanılmamış, 2013 yılında Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) alanından dört uzman ölçeğin dil, kapsam ve görünüş geçerliliği yeniden incelenmiştir (50, 51).

Araştırma verileri, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Malatya ilinde özel kullarda öğrenim gören lise öğrencilere, kişisel bilgiler formu ile İnternet Bağımlılık ölçeği kullanılarak yüz yüze görüşme yoluyla elde edilmiştir. Ölçek uygulaması öncesinde İnönü Üniversitesi Etik Kuruldan ve Milli Eğitim İl Müdürlüğünden uygulama izni alınmıştır. Araştırmaya katılımda gönüllülük esas alınmış, öğrenciler kendi istekleri ile ölçek formundaki soruları cevaplamışlardır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan ölçeklerden 1400 tanesi doldurulmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin 16 tanesi internet kullanmadıklarını, 1384 tanesi ise internet kullandıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin internet bağımlılıklarının analiz edileceğinden dolayı internet kullanan 1384 kişinin verileri kullanılarak analizler yapılmıştır.

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel olarak incelemesi için SPSS 20.0 paket programı kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizi öncesinde verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla verinin çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiş, araştırma verilerinin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir (Tablo 3.1). Bu sebeple analizlerde parametrik testler uygulanmıştır.

Tablo 3.1. İnternet bağımlılık ölçeğinin puan dağılımı (n=1384)

	X	Ss	Min.	Max.	Çarpıklık	Basıklık
Toplam puan	32.95	19.26	0.0	100.0	0.789	0.534

Tablo 3.1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan 1384 öğrencinin internet bağımlılık ölçeğinden aldığı en düşük puan 0, en yüksek puan 100’dür. Ölçekte elde edilen internet bağımlılık ölçek puanı aritmetik ortalaması 32.95 ± 19.26 , çarpıklık değeri 0.789 ve basıklık değeri 0.534’dür. Çarpıklık ve basıklık indekslerinin ± 1 sınırları içinde olması, normal dağılımın varlığına kanıt olarak değerlendirilmektedir (52). İnterneti kullanan öğrencilerin bağımlılık ölçeğinden aldıkları puana göre üç gruba ayrılmıştır. Buna göre 80 ve üzeri puan alanlar “Patolojik internet kullanıcısı”, 50-79 puan arası lanlar “Sınırlı semptom gösterenler” ve 49 puan ve altı alanlar ise “Semptom göstermeyenler” olarak gruplandırılmıştır. Buna göre öğrencilerin genel puan ortalamasına göre semptom göstermeyen gruba girmektedir.

Öğrencilerin demografik özellikleri, internet kullanım özellikleri, interneti kullanma amaçları, tercih ettikleri siteler ile ilgili verilerin frekans ve yüzde değerleri tespit edilmiştir. Bağımsız değişkenlerde cevabı ikili grup olanlar ile internet bağımlılık puanı arasında farklılık olup olmadığını belirlemek için bağımsız örneklem t-Testi uygulanmıştır. Cevabı üç ve üçten fazla grup olan bağımsız değişkenler ile internet bağımlılık puanı arasında farklılık olup olmadığını belirlemek için ise ANOVA analizi uygulanmıştır. Bu gruplar arasında farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey testi uygulanmıştır. İnternet bağımlılık puanı ile demografik özellikler arasındaki

ilişkiyi ayrıca internet bağımlılık puanı ile interneti kullanma amaçları arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson Korelasyon analizi uygulanmıştır. İnternet bağımlılık düzeyleri ile demografik özellikler, internet kullanım özellikleri, interneti kullanma amaçları, en çok tercih ettikleri siteleri incelemek için Crosstabs uygulanmıştır. Analizlerde anlamlılık değeri $p < 0.05$ olarak değerlendirilmiştir.

Ölçeğin güvenirlik analizi için Cronbach's Alpha analizi yapılmış, Alpha değeri 0.909 olarak belirlenmiştir.

4. BULGULAR

Bu bölümde Malatya ilindeki özel okullardaki öğrencilerin internet bağımlılık durumlarının tespit edilmesi amacıyla yapılan araştırmadan elde edilen bulguların tablolaştırılmış hali ve tabloların yorumları bulunmaktadır. Araştırma verileri dört başlık altında incelenmiştir:

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin tanımlayıcı bulgular.
2. Öğrencilerin internet bağımlılık düzey durumlarına ilişkin bulgular.
3. Öğrencilerin demografik özelliklerine göre internet bağımlılık durumlarına ilişkin bulgular.
4. İnternet Bağımlılık Ölçeği ile demografik ve internet kullanım amaçları arasındaki korelasyonları ile ilgili bulgular.

4.1. Öğrencilerin Demografik Özellikleri ile İlgili Tanımlayıcı Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, sınıf, daha önce spor yapma ve spor yaptığı süre, internet kullanma özellikleri, interneti kullanma amaçları, kullandıkları internet siteleri ve internet üzerinden oynadıkları oyun türü değişkenlerin frekans ve yüzdelik dağılımları Tablo 4.1, Tablo 4.2, Tablo 4.3, Tablo 4.4 ve Tablo 4.5'te yer almaktadır.

Tablo 4.1. Öğrencilerin demografik özelliklerinin dağılımı

Değişken		n=1384	%
Cinsiyet	Kız	635	45.9
	Erkek	749	54.1
Sınıf	9.sınıf	306	22.1
	10.sınıf	230	16.6
	11.sınıf	444	32.1
	12.sınıf	404	29.2
Daha önce spor yapma	Yapan	1106	79.9
	Yapmayan	278	20.1
Spor yapma süresi	1-3 yıl	663	59.9
	4-5 yıl	200	18.1
	6 yıl ve üstü	243	22.0

Tablo 4.1'e göre öğrencilerin %54.1'i (749 kişi) erkek, %45.9'u (635 kişi) kızdır. Öğrencilerin %22.1'i (306 kişi) 9.sınıfta, %16.6'sı (230 kişi) 10.sınıf, %32.1'i (444 kişi) 11.sınıf ve %29.2'si (404 kişi) ise 12.sınıftadır. Öğrencilerin %79.9'u (1106 kişi) daha önce spor yapmış, %20.1'i (278 kişi) spor yapmamıştır. Tabloda ayrıca daha önce spor yapan öğrencilerin %59.9'u (663 kişi) 1-3 yıl, %18.1'i (200 kişi) 4-5 yıl ve %22.0'si (243 kişi) ise 6 yıl ve üzeri spor yapmış oldukları görülmektedir.

Tablo 4.2. Öğrencilerin İnternet Kullanma Özelliklerinin Dağılımı

Değişken		N	%
İnterneti nerede kullanma	Evde	1127	81.4
	İnternet kafede	11	0.8
	Hem evde hem internet kafede	246	17.8
Haftada İnternet kullanma sıklığı	1 gün	39	2.8
	2 gün	61	4.4
	3 gün	66	4.8
	4 gün	41	3.0
	5 gün	55	4.0
	6 gün	22	1.6
	7 gün	1100	79.5
Günde internet kullanım saati	6 saat ve az	1237	89.4
	7-12 saat	91	6.6
	13-18 saat	12	0.9
	19-24 saat	44	3.2
Ne zamandır internet kullanma	1 yıldan az	29	2.1
	1-2 yıl	66	4.8
	3-4 yıl	301	21.7
	5-6 yıl	317	22.9
	7-8 yıl	260	18.8
	9 yıl ve üzeri	411	29.7

Tablo 4.2'ye göre internet kullanan öğrencilerin %81.4'ü (1127 kişi) evde, %0.8'i (11 kişi) internet kafede ve %17.8'i (246 kişi) ise hem evde hem internet kafede internete girmektedirler. Öğrencilerin %2.8'i (39 kişi) haftada bir gün, %4.4'ü (61 kişi) haftada 2 gün, %4.8'i (66 kişi) haftada üç gün, %3'ü (41 kişi) haftada 4 gün, %4'ü (55 kişi) haftada 5 gün, %1.6'sı (22 kişi) haftada 6 gün ve %79.5'i (1100 kişi) haftada 7 gün internet kullanmaktadırlar. Öğrencilerin %89.4'ü (1237 kişi) günde 6 saat ve az, %6.6'sı (91 kişi) günde 7-12 saat, %0.9'u (12 kişi) günde 13-18 saat ve %3.2'si (44 kişi) günde 19-24 saat internet kullanmaktadır. Öğrencilerin %2.1'i (29 kişi) interneti 1 yıldan az, %4.8'i (66 kişi) 1-2 yıl, %21.7'si (301 kişi) 3-4 yıl, %22.9'u (260 kişi) 7-8 yıl ve %29.7'si 9 yıl ve üzeri internet kullanmaktadır.

Tablo 4.3. Öğrencilerin İnterneti En Çok Hangi Amaçla Kullanma Özelliklerinin Dağılımı

Değişken							X	ss.
		Hiçbir zaman	Çok seyrek	Ara sıra	Çoğunlukla	Her zaman		
Müzik dinleme	n	25	43	204	346	766	4.29	0.95
	%	1.8	3.1	14.7	25.0	55.3		
Ödev yapma	n	63	104	468	460	289	3.58	1.04
	%	4.6	7.5	33.8	33.2	20.9		
Oyun oynama	n	290	276	335	233	250	2.91	1.39
	%	21.0	19.9	24.2	16.8	18.1		
Araştırma yapma	n	105	244	483	321	231	3.24	1.15
	%	7.6	17.6	34.9	23.2	16.7		
Film izleme	n	78	187	366	383	370	3.56	1.18
	%	5.6	13.5	26.4	27.7	26.7		
İletişim kurma	n	218	161	206	352	447	3.47	1.44
	%	15.8	11.6	14.9	25.4	32.3		

Tablo 4.3'e göre öğrencilerin interneti çoğunlukla müzik dinleme amacıyla kullandıkları, öğrencilerin internet kullanım amaçları arasında en düşük düzeyde olan amacın ise oyun oynama olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin %1.8'i hiçbir zaman, %3.1'i çok seyrek, %14.7'si ara sıra, %25.0'i çoğunlukla ve %55.3'ü her zaman müzik dinlemek amacıyla internet kullanmaktadırlar. Müzik dinleme amacının ortalama ve standart sapması 4.29 ± 0.95 'tir.

Öğrencilerin %4.6'sı hiçbir zaman, %7.5'i çok seyrek, %33.8'i ara sıra, %33.2'si çoğunlukla ve %55.3'ü her zaman ödev yapmak amacıyla internet kullanmaktadır. Ödev yapmak amacının ortalama ve standart sapması 3.58 ± 1.04 'tür.

Öğrencilerin %5.6'sı hiçbir zaman, %13.5'i çok seyrek, %26.4'ü ara sıra, %27.7'si çoğunlukla ve %26.7'si her zaman film izlemek amacıyla internet kullanmaktadır. Film izlemek amacının ortalama ve standart sapması 3.56 ± 1.18 'dir.

Öğrencilerin %15.8'i hiçbir zaman, %11.6'sı çok seyrek, %14.9'u ara sıra, %25.4'ü çoğunlukla ve %32.3'ü her zaman iletişim kurmak amacıyla internet kullanmaktadır. İletişim kurmak amacının ortalama ve standart sapması 3.47 ± 1.44 'tür.

Öğrencilerin %7.6'sı hiçbir zaman, %17.6'sı çok seyrek, %34.9'u ara sıra, %23.2'si çoğunlukla ve %16.7'si her zaman araştırma yapmak amacıyla internet kullanmaktadır. Araştırma yapma amacının ortalama ve standart sapması 3.24 ± 1.15 'tir.

Öğrencilerin %21'i hiçbir zaman, %19.9'u çok seyrek, %24.2'si ara sıra, %16.8'i çoğunlukla ve %18.1'i her zaman oyun oynamak amacıyla internet kullanmaktadır. Oyun oynamak amacının ortalama ve standart sapması 2.91 ± 1.39 'dur.

Tablo 4.4. Öğrencilerin İnternette En Çok Kullandıkları Site Özelliklerinin Dağılımı

Site türü	Evet		Hayır	
	n	%	n	%
Oyun sitesi	786	56.8	598	43.2
Müzik siteleri	1134	81.9	250	18.1
Eğitim içerikli siteler	650	47.0	734	53.0
Sohbet içerikli siteler	655	47.3	729	52.7
Film içerikli siteler	977	70.6	407	29.4
Spor içerikli siteler	486	35.1	898	64.9
Cinsel içerikli siteler	137	9.9	1247	90.1
Bilim ve teknoloji içerikli siteler	507	36.6	877	63.4
Gazete ve TV siteleri	284	20.5	1100	79.5

Tablo 4.4'e göre öğrencilerin kullandıkları internet sitelerinden ilk sırasında %81.9 (1134 kişi) ile müzik siteleri, son sırasında ise cinsel içerikli siteler (%9.9 -137 kişi) yer almaktadır. Öğrencilerin %70.6'sı (977 kişi) film, %56.8'i (786 kişi) oyun, %47.3'ü (655 kişi) sohbet, %47.0'ı (650 kişi) eğitim, % 36.6'sı (507 kişi) bilim ve teknoloji, %35.1'i (486 kişi) spor ve %20.5'i (284 kişi) gazete ve TV içerikli internet siteleri bulunmaktadır.

Tablo 4.5. Öğrencilerin İnternette Daha Çok Hangi Oyun Türü Özelliklerinin Dağılımı

Oyun türü	Evet		Hayır	
	n	%	n	%
Spor oyunları	448	57.0	338	43.0
Yarışlı oyunlar	396	50.4	390	49.6
Macera oyunları	429	54.6	357	45.4
Bombalama oyunları	235	29.9	551	70.1
Bulmaca oyunları	187	23.8	599	76.2
Dövüşlü oyunlar	398	50.6	388	49.4
Şans-bahis oyunları	211	26.8	575	73.2

Tablo 4.5'e göre öğrenciler internette en çok spor oyunlarını oynarlarken (%57-448 kişi) en az bulmaca oyunlarını (%23.8-187 kişi) oynamaktadırlar. Öğrencilerin %54.6'sı (429 kişi) macera, %50.4'ü (396 kişi) yarış, %29.9'u (235 kişi) bombalama, %50.6'sı (398 kişi) dövüş, %26.8'i (211 kişi) ise kumar-şans-bahis oyunlarını oynamaktadırlar.

4.2. Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Düzey Durumlarına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri, semptom göstermeyen (S.G), sınırlı semptom gösteren (S.S.G) ve patolojik internet kullanıcısı olma durumları açısından incelenmiştir. Öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerine ilişkin bulgular, Tablo 4.6 ile Tablo 4.11 arasındaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 4.6. Öğrencilerin Ölçekten Aldıkları Puanların Bağımlılık Düzey Gruplarının Dağılımı

	f	%
Semptom göstermeyen	1125	81.3
Sınırlı semptom gösterenler	226	16.3
Patolojik internet kullanıcısı	33	2.4

Tablo 4.6'ya göre öğrencilerin %81.3'ü (1125 kişi) internet bağımlılık semptomu göstermemekteyken, %16.3'ü (226 kişi) sınırlı semptom göstermekte ve %2.4'ü (33 kişi) ise patolojik internet kullanıcısı durumundadır.

Tablo 4.7. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre İnternet Bağımlılık Düzey Durum Dağılımı

Değişkenler		S.G		S.S.G		P.İ.K	
		n	%	n	%	n	%
Cinsiyet	Kız	512	80.6	112	17.6	11	1.7
	Erkek	613	81.8	114	15.2	22	2.9
Sınıf	9.sınıf	243	79.4	58	19.0	5	1.6
	10.sınıf	176	76.5	46	20.0	8	3.5
	11.sınıf	373	84.0	63	14.2	8	1.8
	12.sınıf	333	82.4	59	14.6	12	3.0
Spor yapma	Yapan	902	81.6	177	16.0	27	2.4
	Yapmayan	223	80.2	49	17.6	6	2.2
Spor yapma süresi	1-3 yıl	550	83.0	104	15.7	9	1.4
	4-5 yıl	160	80.0	33	16.5	7	3.5
	6 yıl ve üstü	192	79.0	40	16.5	11	4.5

Tablo 4.7'ye göre kız öğrencilerin %80.6'sı semptom göstermeyen, %17.6'sı sınırlı semptom gösteren ve %1.7'si ise patolojik internet kullanıcısı durumundadır.

Erkek öğrencilerin %81.8'i semptom göstermeyen, %15.2'si sınırlı semptom gösteren ve %2.9'u ise patolojik düzeyde kullanım göstermektedir.

9. sınıftaki öğrencilerin %79.4'ü semptom göstermeyen, %19.0'u sınırlı semptom gösteren ve %1.6'sı ise patolojik düzeyde internet kullanmaktadır. 10. sınıftaki öğrencilerin %76.5'i semptom göstermeyen, %20.0'si sınırlı semptom gösteren ve %3.5'i

ise patolojik düzeyde internet kullanmaktadır. 11. sınıftaki öğrencilerin %84'ü semptom göstermeyen, %14.2'si sınırlı semptom gösteren ve %1.8'i ise patolojik düzeyde internet kullanmaktadır. 12. sınıftaki öğrencilerin %82.4'ü semptom göstermeyen, %14.6'si sınırlı semptom gösteren ve %3'ü ise patolojik düzeyde internet kullanmaktadır.

Spor yapan öğrencilerin %81.6'sı semptom göstermeyen, %16'sı sınırlı semptom gösteren ve %2.4'ü ise patolojik düzeyde internet kullanmaktadır. Spor yapmayan öğrencilerin %80.2'si semptom göstermeyen, %17.6'sı sınırlı semptom gösteren ve %2.2'si ise patolojik düzeyde internet kullanmaktadır.

Spor yapma süresi 1-3 yıl olan öğrencilerin %83'ü semptom göstermeyen, %15.7'si sınırlı semptom gösteren ve %1.4'ü ise patolojik düzeyde internet kullanmaktadır. Spor yapma süresi 4-5 yıl olan öğrencilerin %80'i semptom göstermeyen, %16.5'i sınırlı semptom gösteren ve %3.5'i ise patolojik düzeyde internet kullanmaktadır. Spor yapma süresi 6 yıl ve üstü olan öğrencilerin %79.0'u semptom göstermeyen, %16.5'i sınırlı semptom gösteren ve %4.5'i ise patolojik düzeyde internet kullanmaktadır.

Tablo 4.8. Öğrencilerin İnternet Kullanım Özelliklerine Göre İnternet Bağımlılık Düzey Durum Dağılımı

Değişkenler		S.G		S.S.G		P.İ.K	
		n	%	n	%	n	%
İnternet kullanma yeri	Evde	946	83.9	162	14.4	19	1.7
	İnternet kafe	6	54.5	4	36.4	1	9.1
	Hem evde hem internet kafe	173	70.3	60	24.4	13	5.3
Haftalık İnterneti kullanma sıklığı	1 gün	39	100.0	0	0.0	0	0.0
	2 gün	57	93.4	4	6.6	0	0.0
	3 gün	58	87.9	7	10.6	1	1.5
	4 gün	33	80.5	8	19.5	0	0.0
	5 gün	49	89.1	5	9.1	1	1.8
	6 gün	15	68.2	4	18.2	3	13.6
	7 gün	874	79.5	198	18.0	28	2.5
Günlük interneti kullanma sıklığı	6 saat	1049	84.8	175	14.1	13	1.1
	7-12 saat	47	51.6	34	37.4	10	11.0
	13-18 saat	8	66.7	3	25.0	1	8.3
	19-24 saat	21	47.7	14	31.8	9	20.5
İnterneti ne kadar zamandır kullanma	1 yıldan az	25	86.2	4	13.8	0	0.0
	1-2 yıl	59	84.4	7	10.6	0	0.0
	3-4 yıl	263	87.4	36	12.0	2	0.7
	5-6 yıl	252	79.5	61	19.2	4	1.3
	7-8 yıl	212	81.5	43	16.5	5	1.9
	9 yıl ve üstü	314	76.4	75	18.2	22	5.4

Tablo 4.8'e göre interneti evde kullanan öğrencilerin %83.9'u semptom göstermeyen, %14.4'ü sınırlı semptom gösteren ve %1.7'si ise patolojik düzeyde internet kullanıcısıdır. İnterneti internet kafede kullanan öğrencilerin %54.5'i semptom göstermeyen, %36.4'ü sınırlı semptom gösteren ve %9.1'i ise patolojik düzeyde internet kullanıcısıdır. İnterneti hem evde hem internet kafede kullanan öğrencilerin %7.3'ü semptom göstermeyen, %24.4'ü sınırlı semptom gösteren ve %5.3'ü ise patolojik düzeyde internet kullanıcısıdır.

Haftada 1 gün internet kullanan öğrencilerin %100'ü semptom göstermeyen gruptadır. Haftada 2 gün internet kullanan öğrencilerin %93.4'ü semptom göstermeyen ve %6.6'sı sınırlı semptom gösteren gruptadır. Hafta da 3 gün internet kullanan öğrencilerin %87.9'u semptom göstermeyen, %10.6'sı sınırlı semptom gösteren ve %1.5'i ise patolojik düzeyde internet kullanıcısıdır. Hafta da 4 gün internet kullanan öğrencilerin %80.5'i semptom göstermeyen ve %19.5'i sınırlı semptom gösteren gruptadır. Hafta da 5 gün internet kullanan öğrencilerin %89.1'i semptom göstermeyen, %9.1'i sınırlı semptom gösteren ve %1.8'i ise patolojik düzeyde internet kullanıcısıdır. Hafta da 6 gün internet kullanan öğrencilerin %68.2'si semptom göstermeyen, %18.2'si sınırlı semptom gösteren ve %13.6'sı ise patolojik düzeyde internet kullanıcısıdır. Hafta da 7 gün internet kullanan öğrencilerin %79.5'i semptom göstermeyen, %18'i sınırlı semptom gösteren ve %2.5'i ise patolojik düzeyde internet kullanıcısıdır.

Günde 6 saat internet kullanan öğrencilerin %84.8'i semptom göstermeyen, %14.1'i sınırlı semptom gösteren ve %1.1'i ise patolojik düzeyde internet kullanıcısıdır. Günde 7-12 saat internet kullanan öğrencilerin %51.6'sı semptom göstermeyen, %37.4'ü sınırlı semptom gösteren ve %11'i ise patolojik düzeyde internet kullanıcısıdır. Günde 13-18 saat internet kullanan öğrencilerin %66.7'si semptom göstermeyen, %25'i sınırlı semptom gösteren ve %8.3'ü ise patolojik düzeyde internet kullanıcısıdır. Günde 19-24 saat internet kullanan öğrencilerin %47.7'si semptom göstermeyen, %31.8'i sınırlı semptom gösteren ve %20.5'i ise patolojik düzeyde internet kullanıcısıdır.

İnterneti 1 yıldan az kullanan öğrencilerin %86.2'si semptom göstermeyen ve %13.8'i sınırlı semptom gösteren gruptadır. İnterneti 1-2 yıldır kullanan öğrencilerin %84.4'ü semptom göstermeyen ve %10.6'sı sınırlı semptom gösteren gruptadır. İnterneti 3-4 yıldır kullanan öğrencilerin %87.4'ü semptom göstermeyen, %12'si sınırlı semptom gösteren ve %0.7'si ise patolojik düzeyde internet kullanıcısıdır. İnterneti 5-6 yıldır kullanan öğrencilerin %79.5'i semptom göstermeyen, %19.2'si sınırlı semptom gösteren

ve %1.3'ü ise patolojik düzeyde internet kullanıcısıdır. İnterneti 7-8 yıldır kullanan öğrencilerin %81.5'i semptom göstermeyen, %16.5'i sınırlı semptom gösteren ve %1.9'u ise patolojik düzeyde internet kullanıcısıdır. İnterneti 9 yıl ve üstü kullanan öğrencilerin %76.4'ü semptom göstermeyen, %18.2'si sınırlı semptom gösteren ve %5.4'ü ise patolojik düzeyde internet kullanıcısıdır.

Tablo 4.9. Öğrencilerin İnternet Kullanma Amaçlarına Göre İnternet Bağımlılık Düzey Durum Dağılımı

Değişkenler	S.G		S.S.G		P.İ.K		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Müzik dinleme	1105	81.3	222	16.3	32	2.4	1359	98.2
Ödev yapma	1089	82.4	205	15.5	27	2.0	1321	95.4
Oyun oynama	876	80.1	187	17.1	31	2.8	1094	79.0
Araştırma yapma	1064	83.2	189	14.8	26	2.0	1279	92.4
Film izleme	1060	81.2	215	16.5	31	2.4	1306	94.4
İletişim kurma	945	81.0	190	16.3	31	2.7	1166	84.2

Tablo 4.9'a göre öğrenciler en çok müzik dinlemek (%98.2) amacıyla internet kullanmaktadırlar. Müzik dinleyenlerin %81.3'ü semptom göstermeyen, %16.3'ü sınırlı semptom gösteren ve %2.4'ü ise patolojik internet kullanımı düzeyindedir. İnterneti ödev yapma (%95.4) amacıyla kullananların %82.4'ü semptom göstermeyen, %15.5'i sınırlı semptom gösteren ve %2'si ise patolojik düzeyde internet kullanmaktadır. Film izleme (%94.4) amacıyla kullananların %81.2'si semptom göstermeyen, %16.5'i sınırlı semptom gösteren ve %2.4'ü ise patolojik düzeyde internet kullanmaktadır. Araştırma yapma (%92.4) amacıyla kullananların %83.2'si semptom göstermeyen, %14.8'i sınırlı semptom gösteren ve %2'si ise patolojik düzeyde internet kullanmaktadır. İletişim kurma (%84.2) amacıyla kullananların %81'i semptom göstermeyen, %16.3'ü sınırlı semptom gösteren ve %2.7'si ise patolojik düzeyde internet kullanmaktadır. Oyun oynama (%79) amacıyla kullananların %80.1'i semptom göstermeyen, %17.1'i sınırlı semptom gösteren ve %2.8'i ise patolojik düzeyde internet kullanmaktadır.

Tablo 4.10. Öğrencilerin İnternet Kullanmada En Çok Tercih Edilen Site Türlerine Göre İnternet Bağımlılık Düzey Durum Dağılımı

	S.G		S.S.G		P.İ.K		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Oyun siteleri	608	77.4	153	19.5	25	3.2	786	56.8
Müzik siteleri	914	80.6	193	17.0	27	2.4	1134	81.9
Eğitim içerikli siteleri	559	86.0	79	12.2	12	1.8	650	47.0
Sohbet içerikli siteleri	494	75.4	138	21.1	23	3.5	655	47.3
Film içerikli siteler	794	81.3	158	16.2	25	2.6	977	70.6
Spor içerikli siteleri	399	82.1	72	14.8	15	3.1	486	35.1
Cinsel içerikli siteleri	97	70.8	32	23.4	8	5.8	137	9.9
Bilim ve teknoloji içerikli siteleri	413	81.5	80	15.8	14	2.8	507	36.6
Gazete ve TV siteleri	220	77.5	56	19.7	8	2.8	284	20.5

Tablo 4.10'a göre oyun sitelerini (%56.8) tercih eden öğrencilerin %77.4'ü semptom göstermeyen, %19.5'i sınırlı semptom gösteren ve %3.2'si ise patolojik internet kullanımı düzeyindedir. Müzik sitelerini (%81.9) tercih edenlerin %80.6'sı semptom göstermeyen, %17.0'si sınırlı semptom gösteren ve %2.4'ü ise patolojik internet kullanımı düzeyindedir. Eğitim içerikli sitelerini (%47) tercih edenlerin %86'sı semptom göstermeyen, %12.2'si sınırlı semptom gösteren ve %1.8'i ise patolojik internet kullanımı düzeyindedir. Sohbet içerikli sitelerini (%47.3) tercih edenlerin %75.4'ü semptom göstermeyen, %31.1'i sınırlı semptom gösteren ve %3.5'i ise patolojik internet kullanımı düzeyindedir. Film içerikli sitelerini (%70.6) tercih edenlerin %81.3'ü semptom göstermeyen, %16.2'si sınırlı semptom gösteren ve %2.6'sı ise patolojik internet kullanımı düzeyindedir. Spor içerikli sitelerini (%35.1) tercih edenlerin %82.1'i semptom göstermeyen, %14.8'si sınırlı semptom gösteren ve %3.1'i ise patolojik internet kullanımı düzeyindedir. Cinsel içerikli sitelerini (%9.9) tercih edenlerin %70.8'i semptom göstermeyen, %23.4'ü sınırlı semptom gösteren ve %5.8'i ise patolojik internet kullanımı düzeyindedir. Bilim ve teknoloji içerikli sitelerini (%36.6) tercih edenlerin %81.5'i semptom göstermeyen, %15.8'i sınırlı semptom gösteren ve %2.8'i ise patolojik internet kullanımı düzeyindedir. Gazete ve TV sitelerini (%20.5) tercih edenlerin %77.5'i semptom göstermeyen, %19.7'si sınırlı semptom gösteren ve %2.8'i ise patolojik internet kullanımı düzeyindedir.

Tablo 4.11. Öğrencilerin İnternet Kullanmada En Çok Tercih Ettikleri Oyun Türlerine Göre İnternet Bağımlılık Düzey Durum Dağılımı

	S.G		S.S.G		P.İ.K		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Spor oyunları	301	77.6	74	19.1	13	3.4	448	32.4
Yarış oyunları	296	74.7	88	22.2	12	3.0	396	28.6
Macera oyunları	371	76.0	102	20.9	15	3.1	489	35.3
Bombalama oyunları	190	69.1	75	27.3	10	3.6	275	19.9
Bulmaca oyunları	186	79.1	42	17.9	7	3.0	235	17.0
Dövüslü oyunları	323	72.1	106	23.7	19	4.2	448	32.4
Şans-bahis oyunları	172	66.7	69	26.7	17	6.6	258	18.6

Tablo 4.11'e göre spor oyun (%32.4) türlerini tercih eden öğrencilerin %77.6'sı semptom göstermeyen, %19.1'i sınırlı semptom gösteren ve %3.4'ü ise patolojik internet kullanımı düzeyindedir. Yarış oyun (%28.6) türlerini tercih edenlerin %74.7'si semptom göstermeyen, %22.2'si sınırlı semptom gösteren ve %3'ü ise patolojik internet kullanımı düzeyindedir. Macera oyun (%35.3) türlerini tercih edenlerin %76'sı semptom göstermeyen, %20.9'u sınırlı semptom gösteren ve %3.1'i ise patolojik internet kullanımı düzeyindedir. Bombalama oyun (%19.9) türlerini tercih edenlerin %69.1'i semptom göstermeyen, %27.3'ü sınırlı semptom gösteren ve %3.6'sı ise patolojik internet kullanımı düzeyindedir. Bulmaca oyun (%17) türlerini tercih edenlerin %79.1'i semptom göstermeyen, %17.9'u sınırlı semptom gösteren ve %3'ü ise patolojik internet kullanımı düzeyindedir. Dövüslü oyun (%32.4) türlerini tercih edenlerin %72.1'i semptom göstermeyen, %23.7'si sınırlı semptom gösteren ve %4.2'si ise patolojik internet kullanımı düzeyindedir. Şans-bahis oyun (%18.6) türlerini tercih edenlerin %66.7'si semptom göstermeyen, %26.7'si sınırlı semptom gösteren ve %6.6'sı ise patolojik internet kullanımı düzeyindedir.

4.3. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre İnternet Bağımlılık Durumları ile İlgili Bulgular

Öğrencilerin demografik özellikleri ile internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki durumu Tablo 4.12 ile Tablo 4.27 arasındaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 4.12. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre İnternet Bağımlılık Durumları

Cinsiyet	n	X	ss	t	p
Kız	635	33.00	19.05	0.082	0.934
Erkek	749	32.92	19.45		

Tablo 4.12'ye göre öğrencilerin cinsiyetleri ile internet bağımlılık ölçeğinden aldıkları puan arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t=0.082$; $p>0.05$). Bu sonuç, araştırmanın birinci alt problemine cevap niteliğindedir ve öğrencilerin internet bağımlılık durumları cinsiyetlerine göre farklılaşmamaktadır. Kız öğrencilerin internet bağımlılık ortalamaları ($X=33.00$) erkek öğrencilere göre ($X=32.92$) daha yüksektir. Kız ve erkek öğrencilerin internet bağımlılık puanı “Semptom göstermemek” düzeyindedir.

Tablo 4.13. Öğrencilerin Sınıflarına Göre İnternet Bağımlılık Durumları

Sınıf	n	X	ss.	F	p
9.Sınıf	306	34.56	18.43	2.238	0.082
10.Sınıf	230	34.47	20.78		
11.Sınıf	444	31.36	18.13		
12.Sınıf	404	32.63	20.07		

Tablo 4.13'e göre sınıf değişkeni ile öğrencilerin internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($F=2.238$; $p>0.05$). Bu sonuca göre araştırmanın ikinci alt problemi cevaplanmış ve öğrencilerin internet bağımlılık durumlarının sınıflarına göre farklılaşmadığı anlaşılmıştır. İnternet bağımlılık düzeyi ortalaması en yüksek düzeyde olanlar 9. sınıfta olanlarken ($X=34.56$), en düşük düzeyde olanlar ise 11. sınıfta olanlardır ($X=31.36$). Sınıflarına göre öğrencilerin internet bağımlılık puanı “Semptom göstermemek” düzeyindedir.

Tablo 4.14. Öğrencilerin Daha Önce Spor Yapma Durumlarına İnternet Bağımlılık Durumları

Spor yapma	n	X	ss	t	p
Yapan	1106	33.12	19.18	0.631	0.528
Yapmayan	278	32.30	19.59		

Tablo 4.14'e göre öğrencilerin internet bağımlılık ölçeğinden aldıkları puanlar ile daha önce spor yapma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t=0.631$; $p>0.05$). Bu sonuca göre araştırmanın üçüncü alt problemi cevabı elde edilmiş ve öğrencilerin daha önce spor yapma durumlarına göre internet bağımlılık durumlarının farklılaşmadığı belirlenmiştir. Daha önce spor yapan öğrencilerin internet bağımlılık ortalamaları ($X=33.12$), yapmayanlara göre ($X=32.30$) daha yüksektir. Daha önce spor yapan ve spor yapmayan öğrencilerin internet bağımlılık puanı “Semptom göstermemek” düzeyindedir.

Tablo 4.15. Öğrencilerin spor yapma sürelerine göre İnternet Bağımlılık Durumları

	n	X	ss.	F	p
1-3 yıl	663	32.44	18.07	0.954	0.385
4-5 yıl	200	33.91	19.99		
6 yıl ve üstü	243	34.18	21.35		

Tablo 4.15'e göre daha önce spor yapan öğrencilerin internet bağımlılık ölçeğinde alınan puanların spor yapma süresine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($F=0.954$; $p>0.05$). Bu sonuç araştırmanın dördüncü alt problemin cevabını almamızı sağlamış, öğrencilerin internet bağımlılık durumlarının spor yapma sürelerine göre farklılaşmamakta olduğu anlaşılmıştır. İnternet bağımlılık ortalaması en yüksek olanlar 6 yıl ve üstü süredir spor yapanlarken, en düşük olanlar ise 1-3 yıl arası spor yapanlardır.

Tablo 4.16. Öğrencilerin İnterneti Kullan Yerlerine Göre İnternet Bağımlılık Durumları

	n	X	ss.	F	p	Fark
1)Evde	1127	31.27	18.39	24.110	0.000*	1<3
2)İnternet kafede	11	37.73	23.11			
3)Hem evde hem de internet kafede	246	40.46	21.17			

* $p<0.01$

Tablo 4.16'ya göre öğrencilerin interneti kullandıkları yer ile internet bağımlık durumları arasında istatistiksel bir ilişki bulunmaktadır ($F=24.110$; $p<0.01$). Bu sonuç araştırmanın altıncı alt problemine cevap olmaktadır ve öğrencilerin internet bağımlık durumlarının internet kullanma yerlerine göre farklılaşmaktadır. İnternet bağımlık ölçeği puan ortalaması en yüksek olanlar internete hem evde hem de internet kafede girenlerken ($X=40.46$), en düşük olanlar ise internete evde girenlerdir ($X=31.27$).

Tablo 4.17. Öğrencilerin Haftalık İnternet Kullanma Sıklıklarına Göre İnternet Bağımlılık Durumları

	n	X	ss.	F	p	Fark
1 gün	39	16.44	12.99	11.186	0.000*	1<4,5
2 gün	61	24.08	15.94			6>1,2,3
3 gün	66	26.77	18.90			7>1,2,3
4 gün	41	30.56	17.54			
5 gün	55	28.27	16.63			
6 gün	22	41.55	26.61			
7 gün	1100	34.55	19.13			

* $p<0.01$

Tablo 4.17'ye göre öğrencilerin haftalık internet kullanım sıklıkları ile internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F=11.186$; $p<0.01$). Haftada 1 gün kullananların internet bağımlılık puanı, haftada 4 gün ve 5 gün kullananlara göre daha düşük olduğu saptanmıştır. Haftada 6 gün kullananların internet bağımlılık puanı, haftada 1 gün, 2 gün ve 3 gün kullananlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Haftada 7 gün kullananların internet bağımlılık puanı, haftada 1 gün, 2 gün ve 3 gün kullananlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu sonuç ile araştırmanın yedinci alt problemine cevap alınmış ve öğrencilerin internet bağımlılık durumlarının haftalık internet kullanma sıklığına göre farklılaşmakta olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.18. Öğrencilerin Günlük İnternet Kullanım Sürelerine Göre İnternet Bağımlılık Durumları

	n	X	ss.	F	p	Fark
1)6 saat ve az	1237	30.76	17.78	57.228	0.000*	1<2,4
2)7-12 saat	91	51.26	20.49			
3)13-18 saat	12	44.25	19.79			
4)19-24 saat	44	53.61	23.29			

*. $p<0.01$;

Tablo 4.18'e göre öğrencilerin günlük internet kullanım süreleri ile internet bağımlılık ölçeğinde alınan puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($F=57.228$; $p<0.01$). Günde 6 saat ve daha az kullananların internet bağımlılık puanı, günde 7-12 saat ve günde 19-24 saat kullananlara göre daha düşük olduğu saptanmıştır. Bu sonuç, araştırmanın sekizinci alt problemine cevap alınmasını sağlamış ve buna göre öğrencilerin internet bağımlılık durumlarının günlük internet kullanım durumlarına göre farklılaşmakta olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.19. Öğrencilerin İnternet Kullanma Sürelerine Göre İnternet Bağımlılık Durumları

	n	X	ss.	F	p	Fark
a)1 yıldan az	29	23.93	19.32	11.115	0.000*	f>a,b,c,d,
b)1-2 yıl	66	24.86	16.85			e>b,c
c)3-4 yıl	301	28.86	16.79			d<b
d)5-6 yıl	317	32.74	18.76			
e)7-8 yıl	260	34.13	18.24			
f)9 yıl ve üzeri	411	37.31	21.08			

*. $p<0.01$;

Tablo 4.19'a göre öğrencilerin internet kullanma süreleri ile internet bağımlılık ölçeğinden alınan puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F=11.115$; $p<0.01$). İnterneti 9 yıl ve üzeri kullananların internet bağımlılık puanı, 1 yıl ve daha az olanlara, 1-2 yıl olanlara, 3-4 yıl olanlara ve 5-6 yıl interneti kullananlara göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır. İnterneti 7-8 yıldır kullanan öğrencilerin internet bağımlılık puanı, 1-2 yıl olanlara ve 3-4 yıldır interneti kullananlara göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca interneti 1-2 yıldır kullanan öğrencilerin internet bağımlılık puanı interneti 5-6 yıl kullananlara göre daha düşük olduğu saptanmıştır. Bu sonuçla araştırmanın dokuzuncu alt problemine cevap alınmış ve öğrencilerin geçmişten bu yana internet kullanma durumlarına göre internet bağımlılık durumlarına göre farklılaştığı anlaşılmaktadır.

Tablo 4.20. İnternet Kullanım Amacı Müzik Olan Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Durumları

	n	X	ss.	F	p	Fark
1)Hiçbir zaman	25	30.88	21.85	14.034	0.000*	5>2,3,4
2)Çok seyrek	43	23.35	14.34			
3)Ara sıra	204	28.49	18.04			
4)Çoğunlukla	346	29.68	17.63			
5)Her zaman	766	36.23	19.79			

*.p<0.01;

Tablo 4.20'ye göre öğrencilerin müzik dinleme amaçları ile internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F=11.115$; $p<0.01$). Müziği kullanma düzeyi her zaman olan öğrencilerin internet bağımlılık puanı, kullanma düzeyi çok seyrek, ara sıra ve çoğunlukla olan öğrencilerin internet bağımlılık puanlarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.21. İnternet Kullanım Amacı Ödev Yapmak Olan öğrencilerin İnternet Bağımlılık Durumları

	n	X	ss.	F	p	Fark
1)Hiçbir zaman	63	43.76	26.15	14.918	0.000*	1>3,4,5
2)Çok seyrek	104	40.49	22.38			2>3,4,5
3)Ara sıra	468	34.47	17.98			3>4,5
4)Çoğunlukla	460	30.77	16.60			
5)Her zaman	289	28.91	20.43			

* p<0.01

Tablo 4.21'e göre öğrencilerin ödev yapma amaçları ile internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F=14.914$; $p<0.01$). Ödevi yapma düzeyi hiçbir zaman olan öğrencilerin internet bağımlılık puanı, ödev yapma düzeyi ara sıra, çoğunlukla ve her zaman olan öğrencilerin internet bağımlılık puanlarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. İnternet kullanma amacı ödevi yapma olan öğrencilerin ödev yapma düzeyi çok seyrek olan öğrencilerin internet bağımlılık puanı, kullanma düzeyi ara sıra, çoğunlukla ve her zaman olan öğrencilerin internet bağımlılık puanlarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. İnternet kullanma amacı ödevi yapma olan öğrencilerin ödev yapma düzeyi ara sıra olan öğrencilerin internet bağımlılık puanı, kullanma düzeyi çoğunlukla ve her zaman olan öğrencilerin internet bağımlılık puanlarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.22. İnternet Kullanım Amacı Oyun Oynamak Olan öğrencilerin İnternet Bağımlılık Durumları

	n	X	ss.	F	p	Fark
1)Hiçbir zaman	290	28.57	18.14	37.419	0.000*	1<4
2)Çok seyrek	276	29.51	16.20			5>1,2,3,4
3)Ara sıra	335	30.11	17.27			
4)Çoğunlukla	233	33.24	16.65			
5)Her zaman	250	45.39	22.97			

* $p<0.01$

Tablo 4.22'ye göre öğrencilerin oyun oynamak amaçları ile internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F=37.419$; $p<0.01$). Oyun oynama düzeyi hiçbir zaman olan öğrencilerin internet bağımlılık puanı, oyun oynama düzeyi çoğunlukla olan öğrencilerin internet bağımlılık puanlarına göre daha düşük, oyun oynama düzeyi her zaman olan öğrencilerin internet bağımlılık puanı, oyun oynama düzeyi hiçbir zaman, çok seyrek, ara sıra ve çoğunlukla olan öğrencilerin internet bağımlılık puanlarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.23. İnternet Kullanım Amacı Araştırma Yapma Olan öğrencilerin İnternet Bağımlılık Durumları

	n	X	ss.	F	p	Fark
1)Hiçbir zaman	105	43.82	23.34	11.785	0.000*	1>2,3,4,5
2)Çok seyrek	244	34.02	18.80			2>4
3)Ara sıra	483	32.57	17.25			
4)Çoğunlukla	321	29.34	17.67			
5)Her zaman	231	32.71	21.88			

* $p<0.01$;

Tablo 4.23'e göre öğrencilerin araştırma yapma amaçları ile internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F=11.785$; $p<0.01$). Araştırma yapma düzeyi hiçbir zaman olan öğrencilerin internet bağımlılık puanı, araştırma yapma düzeyi çok seyrek, ara sıra, çoğunlukla ve her zaman olan öğrencilerin internet bağımlılık puanlarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. İnternet kullanma amacı araştırma yapma olan öğrencilerin araştırma yapma düzeyi çok seyrek olan öğrencilerin internet bağımlılık puanı araştırma yapma düzeyi çoğunlukla olan öğrencilerin internet bağımlılık puanlarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.24. İnternet Kullanım Amacı Film İzleme Olan öğrencilerin İnternet Bağımlılık Durumları

	n	X	ss.	F	p	Fark
1)Hiçbir zaman	78	30.54	20.60	18.556	0.000*	5>1,2,3,4
2)Çok seyrek	187	29.28	16.94			
3)Ara sıra	366	29.15	17.05			
4)Çoğunlukla	383	32.19	17.39			
5)Her zaman	370	39.87	22.03			

*. $p<0.01$

Tablo 4.24'e göre öğrencilerin film izleme amaçları ile internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F=18.556$; $p<0.01$). Film izleme düzeyi her zaman olan öğrencilerin internet bağımlılık puanı, film izleme düzeyi hiçbir zaman, çok seyrek, ara sıra ve çoğunlukla olan öğrencilerin internet bağımlılık puanlarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.25. İnternet Kullanım Amacı İletişim Kurma Olan öğrencilerin İnternet Bağımlılık Durumları

	n	X	ss.	F	p	Fark
1)Hiçbir zaman	218	30.08	20.11	16.018	0.000*	5>1,2,3,4
2)Çok seyrek	161	29.40	16.61			2>3,4
3)Ara sıra	206	29.61	18.69			3>4
4)Çoğunlukla	352	30.92	16.96			
5)Her zaman	447	38.78	20.41			

*. $p<0.01$

Tablo 4.25'e göre öğrencilerin iletişim kurma amaçları ile internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F=16.018$; $p<0.01$). İletişim kurma düzeyi her zaman olan öğrencilerin internet bağımlılık puanı,

iletişim kurma düzeyi hiçbir zaman, çok seyrek, ara sıra ve çoğunlukla olan öğrencilerin internet bağımlılık puanlarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. İnternet kullanım amacı iletişim kurma düzeyi çok seyrek olan öğrencilerin internet bağımlılık puanı, iletişim kurma düzeyi ara sıra ve çoğunlukla olan öğrencilerin internet bağımlılık puanlarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. İnternet kullanım amacı iletişim kurma düzeyi ara sıra olan öğrencilerin internet bağımlılık puanı, iletişim kurma düzeyi çoğunlukla olan öğrencilerin internet bağımlılık puanlarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.20, 4.21, 4.22, 4.23, 4.24 ve 4.25'te yer alan bilgiler araştırmanın onuncu alt problemine cevap niteliğindedir. Bu verilere göre öğrencilerin internet bağımlılık durumlarının internet kullanma amaçlarına göre farklılaşmakta olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.26. Öğrencilerin En Çok Kullandıkları Siteye Göre İnternet Bağımlılık Durumları

		n	X	ss.	t	p
Oyun siteleri	Evet	598	36.97	19.56	6.828	0.000*
	Hayır	786	29.90	18.47		
Müzik siteleri	Evet	1134	33.63	19.12	2.802	0.005*
	Hayır	250	29.87	19.61		
Eğitim içerikli	Evet	650	29.78	18.13	-5.872	0.000*
	Hayır	734	35.77	19.80		
Sohbet içerikli	Evet	655	36.65	19.79	6.858	0.000*
	Hayır	729	29.63	18.15		
Film içerikli	Evet	977	33.62	19.15	1.981	0.048**
	Hayır	407	31.37	19.45		
Spor içerikli	Evet	486	33.12	19.90	0.241	0.810
	Hayır	898	32.86	18.92		
Cinsel içerikli	Evet	137	39.88	21.61	4.462	0.000*
	Hayır	1247	32.19	18.84		
Bilim ve teknoloji içerikli	Evet	507	32.58	19.61	-0.552	0.581
	Hayır	877	33.17	19.06		
Gazete ve TV siteleri	Evet	284	33.95	19.40	0.975	0.330
	Hayır	1100	32.70	19.22		

*.p<0.01; **.p<0.05;

Tablo 27'ye göre öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması ile internette oyun sitesini girme durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır (t=6.828; p<0.01). Oyun sitelerine giren öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması oyun sitelerine girmeyenlerin ortalamasına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması ile internette müzik sitesini girme durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($t=2.802$; $p<0.01$). Müzik sitelerine giren öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması müzik sitelerine girmeyenlerin ortalamasına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması ile internette eğitim içerikli sitelere girme durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($t=-5.872$; $p<0.01$). Eğitim içerikli sitelere giren öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması eğitim içerikli sitelere girmeyenlerin ortalamasına göre daha düşük olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması ile internette sohbet içerikli sitelere girme durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($t=6.858$; $p<0.01$). Sohbet içerikli sitelere giren öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması sohbet içerikli sitelere girmeyenlerin ortalamasına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması ile internette film içerikli sitelere girme durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($t=1.981$; $p<0.05$). Film içerikli sitelere giren öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması film içerikli sitelere girmeyenlerin ortalamasına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması ile internette spor içerikli sitelere girme durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($t=0.241$; $p>0.05$). Spor içerikli sitelere giren öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması spor içerikli sitelere girmeyenlerin ortalamasına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması ile internette cinsel içerikli sitelere girme durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($t=4.462$; $p<0.01$). Cinsel içerikli sitelere giren öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması cinsel içerikli sitelere girmeyenlerin ortalamasına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması ile internette bilimsel ve teknoloji içerikli sitelere girme durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($t=-0.552$; $p>0.05$). Bilimsel ve teknoloji içerikli sitelere giren öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması bilimsel ve teknoloji içerikli sitelere girmeyenlerin ortalamasına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması ile gazete ve TV içerikli sitelere girme durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($t=0.975$; $p>0.05$). Gazete ve TV içerikli sitelere giren öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması gazete ve TV içerikli sitelere girmeyenlerin ortalamasına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bu sonuç araştırmanın on birinci alt problemine cevap niteliğindedir ve buna göre öğrencilerin internet bağımlılık durumları; oyun siteleri, müzik siteleri, eğitim içerikli, sohbet içerikli, film içerikli, spor içerikli, cinsel içerikli siteleri kullanma durumlarına göre farklılaşmakta, bilim ve teknoloji içerikli, gazete ve TV sitelerin kullanma durumlarına göre farklılaşmamaktadır.

Tablo 4.27. Öğrencilerin Oynadıkları Oyun Türüne Göre İnternet Bağımlılık Durumları

		n	X	ss.	t	p
Spor oyunları	Evet	388	35.93	19.83	3.598	0.000*
	Hayır	996	31.80	18.92		
Yarış oyunları	Evet	396	36.99	19.65	4.981	0.000*
	Hayır	988	31.34	18.87		
Macera oyunları	Evet	488	35.95	19.82	4.236	0.000*
	Hayır	896	31.32	18.76		
Bombalama oyunları	Evet	275	39.25	20.56	5.781	0.000*
	Hayır	1109	31.39	18.60		
Bulmaca oyunları	Evet	235	33.66	19.80	0.620	0.535
	Hayır	1149	32.81	19.15		
Dövüş oyunları	Evet	448	38.48	19.87	7.330	0.000*
	Hayır	936	30.31	18.39		
Kumar, şans, bahis oyunları	Evet	258	41.81	22.22	7.338	0.000*
	Hayır	1126	30.93	17.92		

*.p<0.01;

Tablo 4.27'ye göre internette oyun oynayan öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması ile internette spor oyunu oynama durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($t=3.598$; $p<0.01$). Spor oyunu oynayan öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması spor oyunu oynamayanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

İnternette oyun oynayan öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması ile internette yarış oyunu oynama durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($t=4.981$; $p<0.01$). Yarış oyunu oynayan öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması yarış oyunu oynamayanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

İnternette oyun oynayan öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması ile internette macera oyunu oynama durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($t=4.236$; $p<0.01$). Macera oyunu oynayan öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması macera oyunu oynamayanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

İnternette oyun oynayan öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması ile internette bombalama oyunu oynama durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($t=5.781$; $p<0.01$).

Bombalama oyunu oynayan öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması bombalama oyunu oynamayanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. İnternette bulmaca oyunu oynayan öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması ile internette bulmaca oyunu oynama durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($t=0.620$; $p>0.05$).

İnternette oyun oynayan öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması ile internette dövüş oyunu oynama durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($t=7.330$; $p<0.01$). Dövüş oyunu oynayan öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması oynamayanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

İnternette oyun oynayan öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması ile internette kumar, şans, bahis oyunu oynama durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($t=7.338$; $p<0.01$). Kumar, şans, bahis oyunu oynayan öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması oynamayanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bu sonuçlar araştırmanın on ikinci alt problemine cevap niteliğindedir ve buna göre öğrencilerin internet bağımlılık durumlarının internette oynadıkları oyun türlerinden spor, yarış, macera, bombalama, dövüş, kumar, şans, bahis, oyunlarında farklılaştığı, bulmaca oyunlarında farklılaşmadığı görülmektedir.

4.4. İnternet Bağımlılık Ölçeği ile Demografik ve İnternet Kullanım Amaçları Arasındaki Korelasyonları ile İlgili Analizler

Öğrencilerin internet bağımlılık puanı ile demografik özellikleri arasında ilişki durumunu incelemek için Pearson Korelasyon analizi uygulanmıştır. Öğrencilerin internet bağımlılık puanı ile interneti kullanma amacı arasında ilişki durumunu incelemek için Pearson Korelasyon analizi uygulanmıştır.

Tablo 4.28. Demografik Özellikleri ile İnternet Bağımlılık Puanı Arasındaki Korelasyon Analizi

		İnternet Bağımlılık Puanı	p
Cinsiyet	R	-0.002	0.934
Sınıf	R	-0.049	0.067
Spor yapma	R	-0.017	0.528
Spor yapma süresi	R	0.036	0.186
İnterneti nerede kullanma	r	0.183**	0.000
Hafta da internet kullanım sıklığı	r	0.200**	0.000
Günde internet kullanım sıklığı	r	0.294**	0.000
Ne kadar zaman internet kullanımı	r	0.195**	0.000

** p<0.01;

Tablo 4.28'e göre öğrencilerin internet bağımlılığı ile cinsiyet, sınıf, spor yapma ve spor yapma süreleri arasında istatistiksel olarak bir ilişki saptanmamıştır. İnterneti nerede kullanmaları ile internet bağımlılık düzeyi arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r=0.183$; $p<0.01$). İnternet bağımlılık düzeyi ile haftada interneti kullanma sıklığı arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r=0.200$; $p<0.01$). İnternet bağımlılık düzeyi ile günde interneti kullanma sıklığı arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r=0.294$; $p<0.01$). İnternet bağımlılık düzeyi ile ne kadar zamandır interneti kullanma süresi arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r=0.195$; $p<0.01$).

Tablo 4.29. İnterneti Kullanma Amacı ile İnternet Bağımlılık Puanı Arasındaki Korelasyon Analizi

		İnternet Bağımlılık Puanı	p
Müzik dinleme	r	0.174**	0.000
Ödev yapma	r	-0.198**	0.000
Oyun oynama	r	0.265**	0.000
Araştırma yapma	r	-0.124**	0.000
Film izleme	r	0.188**	0.000
İletişim kurma	r	0.165**	0.000

** p<0.01;

Tablo 30'e göre öğrencinin müzik dinleme amacı ile internet bağımlılık düzeyi arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde bir ilişki saptanmıştır ($r=0.174$; $p<0.01$). Öğrencinin ödev yapma amacı ile internet bağımlılık düzeyi arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde bir ilişki saptanmıştır ($r=-0.198$; $p<0.01$). Öğrencinin oyun oynama amacı ile internet bağımlılık düzeyi arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde bir ilişki

saptanmıştır ($r=0.265$; $p<0.01$). Öğrencinin araştırma yapma amacı ile internet bağımlılık düzeyi arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde bir ilişki saptanmıştır ($r=-0.124$; $p<0.01$). Öğrencinin film izleme amacı ile internet bağımlılık düzeyi arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde bir ilişki saptanmıştır ($r=0.188$; $p<0.01$). Öğrencinin iletişim kurma amacı ile internet bağımlılık düzeyi arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde bir ilişki saptanmıştır ($r=0.165$; $p<0.01$).

5. TARTIŞMA

Bu bölümde öğrencilerin internet bağımlılık durumları ile ilgili elde edilen bulgular mevcut literatür bilgileri doğrultusunda tartışılmıştır. Araştırmanın bulguları analiz edilirken dört ayrı başlık halinde analiz yapıldığı için verilerin tartışması yapılırken de dört ayrı açıdan değerlendirilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin tanımlayıcı bilgileri cinsiyet, sınıf gibi kişisel bilgileri, spor yapma durumları, internet kullanım özellikleri, internet kullanma amaçları, en çok kullandıkları internet sitesi özellikleri, en çok oynadıkları oyun türü açısından incelenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %54.1'i erkek, %32.1'i 11, %29.2'si 12. sınıfta, %79.9'u daha önce spor yapmış ve spor yapmış olanların %59.9'u da 1-3 yıl arası bir süredir spor yapmaktadır. Öğrencilerin %81.4'ü evde, %17.8'i hem evde hem internet kafede internet kullanmakta, %79.5'i haftanın her günü internet kullanırken, %89.4'ü interneti günde 6 saat ve daha az süre kullanmakta, %29.7'si de 9 yıl ve üzeri bir süredir internet kullanmaktadır. Öğrenciler interneti en çok müzik dinlemek amacıyla kullanırken ayrıca ödev yapmak, film izlemek, iletişim kurmak, araştırma yapmak ve oyun oynamak için de internet kullanmaktadırlar. Öğrenciler internette en çok müzik sitelerini tercih ederlerken, bunun yanında film, oyun, sohbet, eğitim, bilim ve teknoloji gibi siteleri de kullanmayı tercih etmektedirler. Öğrenciler internet üzerinden en fazla spor, macera dövüş, yarış oyunlarını oynamayı tercih etmektedirler. Derin, yaptığı çalışmada lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyi incelemiştir. Derin'in araştırma grubunun %57.8'ini kadın, %42.2'si erkek, %32'si 9. %26.1'i 11. sınıftadır. Öğrenciler internete bizim araştırma grubumuza benzer şekilde daha çok evden girmekte ve interneti oyun, sosyal medya ve müzik, film vb gibi amaçlar için kullanmaktadırlar (53). Kır ve Sulak, öğrencilerin internet bağımlılık düzeyini inceledikleri çalışmalarındaki örneklem grubundaki öğrenciler de günde 4 saat ve üstü internet kullanmaktadırlar (9). Beyatlı, ortaokul öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmanın örneklem grubundaki öğrencilerin %53.7'si kız, %46.3'ü erkektir. Öğrencilerin çoğunluğu evden internete girmektedirler ve çoğunluğu günde 2-3 saat arası internete girmektedirler (54). Çalışmamıza benzer nitelikteki diğer araştırmalara

bakıldığında öğrencilerin internet kullanım sürelerinin, bizim çalışmamıza benzer şekilde olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri, semptom göstermeyen, sınırlı semptom gösteren ve patolojik internet kullanıcısı olma durumları açısından incelenmiştir. öğrencilerin %81.3'ü internet bağımlılık semptomu göstermemekteyken, %16.3'ü sınırlı semptom göstermekte ve %2.4'ü ise patolojik internet kullanıcısı durumundadır. Öğrencilerin çoğunluğu cinsiyet, sınıf, spor yapma durumları ve spor yapma süre değişkenlerinde semptom göstermeyen düzeyindedirler. Öğrenciler internet kullanma durumlarında da çoğunlukla semptom göstermeyen düzeyineyken, interneti hem evde hem de internet kafede kullananlarla sadece internet kafede kullananların sınırlı semptom gösterdikleri, günlük internet kullanma saatleri ve geçmişten bu yana internet kullanma süreleri arttıkça sınırlı semptom gösterme ve patolojik internet kullanıcısı olma durumlarının yükseldiği görülmüştür. Öğrenciler internet kullanma amaçları ve en çok tercih ettikleri site değişkenlerinde de semptom göstermeyen durumundayken, internette oyun oynamakta olan öğrencilerin sınırlı semptom gösterme durumlarının yükseldiği görülmektedir. Kır ve Sulak, yaptıkları çalışmada bizim çalışmamıza benzer şekilde öğrencilerin çoğunluğunun semptom göstermeyenler grubunda olduklarını tespit etmişlerdir (9). Karasu ve ark. yaptıkları çalışmada öğrencilerin cinsiyet ve sınıf değişkeninde semptom göstermeyen grupta olduklarını belirlemişlerdir (55). Yılmazsoy ve Kahraman, yaptıkları çalışmada bizim çalışmamız benzer şekilde öğrencilerin çoğunluğunun semptom göstermeyenler grubunda olduklarını belirlemişlerdir (56). Benzer çalışmalar dikkate alındığında sonuçların bizim çalışmamıza yakın sonuçlar verdiği görülmektedir. Öğrenciler, internet kullanım süreleri arttıkça daha çok internet bağımlısı haline gelmektedirler. Öğrencilerin internette fazla zaman geçirmelerinde en önemli etkenler ders çalışmak, müzik dinlemek, film izlemek ve özellikle oyun oynamaktır. Ders dışında öğrencilerin diğer amaçlarla internet kullanımlarının düzenli hale getirmelerinin sağlanması internet bağımlılık düzeylerinin düşmesini sağlayabilecektir.

Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri öğrenciler ile ilgili cinsiyet, sınıf, daha önce spor yapmış olma, spor yapmış olma süresi, internet kullanma durumları, interneti kullanma yerleri, haftalık internet kullanma süreleri, günlük internet kullanma süreleri, geçmişten bu yana internet kullanma süreleri, internet kullanma amaçları, internette en

çok kullandıkları site ve internette en çok oynadıkları oyun türü değişkenleri açısından incelenmiştir.

Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Kabalı Çimen, öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerini araştırdığı çalışmasında bizim çalışmamızdan farklı olarak öğrencilerin cinsiyetleri ile internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunduğunu tespit etmiştir (57). Kır ve Sulak'ta benzer şekilde öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel bir ilişkinin bulunduğunu belirlemişlerdir (9). Derin, yaptığı çalışmada öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunduğunu tespit etmiştir (53). Mohamed ve Bernouss, Fas'ta yaptıkları çalışmada öğrencilerin cinsiyetleri ile internet bağımlılık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunduğunu belirlemişlerdir (58). Chaudhari ve ark., Hindistan'da yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin yaşları ile internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit etmişlerdir (59). Yaygır, yaptığı çalışmada bizim çalışmamıza benzer şekilde cinsiyet internet bağımlılık düzeyi arasında istatistiksel bir ilişkinin bulunmadığını tespit etmiştir (1). Kuss ve ark., İngiltere'de öğrencilerin internet kullanım durumlarını belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada öğrencilerin cinsiyetleri ile internet bağımlılık düzeyleri arasında istatistiksel bir ilişkinin bulunmadığını tespit etmişlerdir (60). Çalışmamızda erkek öğrencilerin internet bağımlılık düzeyi ortalamasının kız öğrencilerin puanlarına göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Lise çağındaki erkek öğrenciler kızlara göre daha uzun süre dışarda zaman geçirebilmektedirler. Farklı uğraşlarla zaman geçirebilen öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri düşebilecektir.

Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile sınıf değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyi ortalaması en yüksek olanlar 12. Sınıftaki öğrencilerken en düşük olan öğrenciler ise 11. sınıftaki öğrencilerdir. Aydın, öğrencilerin teknoloji bağımlılık durumlarını araştırdığı çalışmasında bizim çalışmamıza benzer şekilde öğrencilerin sınıf düzeyleri ile internet bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığını tespit etmiştir (61). Çalışmamızda 12. sınıftaki öğrencilerin internet bağımlılık ortalamalarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sınıf düzeyinde olan öğrencilerin yılsonunda girecek oldukları sınava hazırlanmak için internet kullanımlarının yoğunlaşmasına bağlanabilir.

Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile daha önce spor yapma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Spor yapan öğrencilerin internet bağımlılık düzeyi ortalaması spor yapmayan öğrencilere göre daha yüksektir. Can ve Tozoğlu, bizim çalışmamızdan farklı olarak öğrencilerin spor yapma durumları ile internet bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit ederken, bizim çalışmamıza benzer şekilde spor yapan öğrencilerin internet bağımlılık ortalamalarının spor yapmayanlara göre daha düşük olduğunu tespit etmişlerdir (62). Çalışmamızda spor yapmayanlara göre spor yapan öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri daha yüksektir. Bu sonucu spor yapmakta olan öğrencilerin internette özellikle spor içerikli siteleri daha çok takip etmelerine ve dolayısıyla internette daha fazla zaman geçirmelerine bağlamak mümkündür.

Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile spor yapma süreleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İnternet bağımlılık ortalaması en yüksek olan öğrenciler 6 yıl ve daha üstü süredir spor yapıyor olanlarken, en düşük olanlar 1-3 yıl arası spor yapıyor olanlardır. Can ve Tozoğlu, yaptıkları çalışmada bizim çalışmamızdan farklı olarak öğrencilerin spor yapma süreleri ile internet bağımlılık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunduğunu tespit etmişlerdir (62). Öğrencilerin spor yapma süreleri arttıkça internet bağımlılık düzeyleri de artmaktadır. Bu sonuç bir önceki sonucu destekler türdendir. Öğrencilerin spor yapma süreleri uzadıkça spor içerikli sitelere daha çok yönelebilmekte bu sebeple de internet kullanım süreleri yükselebilmektedir.

Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile interneti kullanma yeri değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. İnterneti hem evde hem de kafede kullanan öğrencilerin internet bağımlılık ortalaması, interneti yalnızca evde ve yalnızca kafede kullanan öğrencilere göre daha yüksektir. Balcı ve Gülnar, bizim çalışmamıza benzer şekilde öğrencilerin internet kullanma yerleri ile internet bağımlılık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunduğunu tespit etmişlerdir (63). Mohamed ve Bernouss, öğrencilerin internete bağlanma yerleri ile internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel bir ilişki bulunduğunu tespit etmişlerdir (58). Akdağ ve ark. yaptıkları çalışmada bizim çalışmamızdan farklı şekilde öğrencilerin internete bağlanma yerleri ile internet bağımlılık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunmadığını belirlemişlerdir (64). İnternet bağımlılık düzeyi en yüksek olan öğrenciler hem evde hem de internet kafede internet kullanmakta olanlardır.

İnternet kafeler öğrencilerin kontrolsüz bir şekilde internet kullanabildikleri ortamlardadır. İnternet kafelerde oyunlar oynanması öğrencilerin buraları tercih etme sebeplerinin önünde gelmektedir. Kontrolsüz bir şekilde oyun oynayan öğrenciler internet bağımlısı olma aşamasına kadar gelebilmektedirler. Evde ise öğrenciler ailelerinin kontrolünde interneti daha düzenli ve belli saatler arasında kullanabilmektedirler. Bu da internet bağımlılık düzeylerini düşürmektedir.

Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile interneti haftada kullanma sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. İnternet bağımlılık ortalaması en yüksek olan öğrenciler haftada 6 gün internet kullananlarken, en düşük olanlar ise haftada bir gün internet kullanan öğrencilerdir. Mohamed ve Bernouss, yaptıkları çalışmada öğrencilerin internet kullanma sıklığı ile internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel bir ilişkinin bulunduğunu tespit etmişlerdir (58). Kır ve Sulak, bizim çalışmamıza benzer şekilde öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile internet kullanma süreleri arasında istatistiksel bir ilişkinin bulunmadığını belirlemişlerdir (9). Rebisz ve Sikora, Polonya’da yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin internet kullanım süreleri ile internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel bir ilişki bulunduğunu tespit etmişlerdir (65). Kuss ve ark., yaptıkları çalışmada öğrencilerin haftalık internet kullanma süreleri ile internet bağımlılık düzeyleri arasında istatistiksel bir ilişki tespit etmemişlerdir (60). Öğrencilerin haftalık internet kullanma sürelerine bakıldığında süre uzadıkça internet bağımlılık ortalamasının da yükseldiği görülmektedir. Özellikle cep telefonlarının yaygınlaşması ve telefonlarda internetin kullanılabilir olması öğrencilerin büyük çoğunluğunun haftanın her günü internet kullanır hale gelmişlerdir. Bu durum da öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerini yükseltmektedir.

Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile interneti günde kullanma sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. İnternet bağımlılık ortalaması en yüksek olan öğrenciler günden 19-24 saat internet kullanan öğrencilerken, en düşük olanlarsa günde altı saat ve daha az süreyle internet kullananlardır. Kabalı Çimen, yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin günlük internet kullanım süreleri ile internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel bir ilişki tespit etmişlerdir (57). Müezziz, yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin günlük internet kullanım sıklığı ile internet bağımlılık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunduğunu tespit etmiştir (42). Kuss ve ark., yaptıkları çalışmada öğrencilerin günlük internet

kullanım sıklığı ile internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel bir ilişki bulunduğunu belirlemişlerdir (60). Öğrencilerin günlük internet kullanım saatlerine göre internet bağımlılık düzeyi ortalamalarına bakıldığında haftalık internet kullanma sürelerinde olduğu gibi günlük internet kullanma süreleri uzadıkça internet bağımlılık düzeyleri yükselmektedir.

Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile interneti kullanma süreleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. İnternet bağımlılık ortalaması en yüksek olanlar 7-8 yıldır internet kullananlarken, en düşük olanlar 1 yıldan az süredir internet kullananlardır. Aydın, yaptıkları çalışmalarında bizim çalışmamıza benzer şekilde öğrencilerin günlük internet kullanma süreleri ile internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunduğunu tespit etmiştir (61). Chaudhari ve ark., Hindistan'da yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin günlük internet kullanım süreleri ile internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit etmişlerdir (59). Öğrencilerin geçmişte ne kadar süredir internet kullandıkları ile internet bağımlılık düzeyleri arasında da doru yönlü ilişki bulunmaktadır. Öğrenciler interneti kullandıkça ulaşmak istediklerine internet üzerinden daha kolay ulaşabilmekte ve bu durum onlarda alışkanlık haline gelebilmektedir.

Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile interneti kullanım amacı müzik, ödev yapma, oyun oynama, araştırma yapma, film izleme ve iletişim kurma olanların kullanma düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Can ve Tozoğlu, yaptıkları çalışmada öğrencilerin internet kullanma amaçları ile internet bağımlılık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunduğunu tespit etmişlerdir (62). Can ve ark.'da bizim çalışmamızı destekler şekilde öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile internet kullanma süreleri arasında istatistiksel bir ilişkinin bulunduğunu tespit etmişlerdir (66). Abdel-Salem ve ark., kız öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerini belirlemek amacıyla Suudi Arabistan'da yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin eğlence amacıyla internet kullanımları ile internet bağımlılık düzeyleri arasında istatistiksel bir ilişki bulunduğunu tespit etmişlerdir (67). Rebisz ve Sikora, Polonya'da yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin internet kullanma amaçları ile internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit etmişlerdir (65). Chaudhari ve ark., Hindistan'da yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin internet kullanım amaçları ile internet bağımlılık durumları arasında istatistiksel bir ilişki bulunduğunu tespit etmişlerdir (59). Kuss ve ark., İngiltere'de yapmış oldukları

çalışmada öğrencilerin internet kullanma amaçları ile internet bağımlılık düzeyleri arasında istatistiksel bir ilişki olmadığını tespit etmişlerdir (60). Öğrenciler için müzik, ödev yapma, oyun oynama, araştırma yapma, film izleme ve iletişim kurma önemli ihtiyaçlardır. Özellikle hareketsiz yaşam biçimi öğrencilerin bu tür bütün ihtiyaçlarını internet üzerinden karşılamaktadırlar. Bu durum da öğrencilerin internette geçirdikleri sürelerin artmasına ve internet bağımlılık düzeylerinin yükselmesine sebep olabilmektedir.

Öğrencilerin kullandıkları oyun sitelerinden oyun, müzik, eğitim, sohbet, film ve cinsel içerikli siteleri kullanmaları ile internet bağımlılık durumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Büyükgebiz Koca ve Tunca yaptıkları çalışmada öğrencilerin interneti sohbet, eğitim, film izlemek, oyun oynamak gibi amaçlarla kullandıklarını tespit etmişlerdir (39). Kaplan ortaokul öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerini tespit etmek amacıyla yaptığı çalışmada bizim çalışmamıza benzer şekilde öğrencilerin oyun, film, müzik, eğitim ve sohbet sitelerini kullandıklarını tespit etmiştir (68). Öğrencilerin kullandıkları bu tür siteler onlar için bir gereksinim haline almıştır. Öğrenciler günlük bilgi ihtiyaçlarını, hobilerini, öğrenmek istedikleri bilgileri, arkadaşları ile iletişim kurmayı hep bu siteler üzerinden yapmaktadır. Bu da öğrencilerin internet bağımlılıklarının yükselmesine sebep olabilmektedir.

Öğrencilerin oynadıkları oyun türlerinden spor, yarış, macera, bombalama, dövüş, Kumar, şans, bahis oyunları ile internet bağımlılık durumları arasında da anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Korkmaz ve Korkmaz, yaptıkları çalışmada öğrenciler en çok aksiyon-macera, savaş ve yarış oyunlarını tercih ettiklerini tespit etmişlerdir (69). Çavuş ve ark., yaptığı çalışmada oyun bağımlılığı olanların daha çok şiddet içerikli oyunların tercih edildiğini tespit etmiştir (70). Bizim çalışmamızda da öğrencilerin spor ve yarış oyunlarının yanında macera ve dövüş içerikli oyunları oynama isteklerinin olduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler izledikleri filmlerden, duydukları haberlerden etkilenerek macera ve şiddet içerikli oyunlara yönelebilmektedirler. Bu oyunların çekiciliği, öğrencilerin bu tür oyunlara yönelmelerine ve internet bağımlılık düzeylerinin artmasına sebep olabilmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda, öğrencilerin internet kullanımları ile cinsiyet, sınıf, daha önce spor yapma durumu ve daha önce spor yapan öğrencilerin spor yapma süresine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamış, öğrencilerin internet bağımlılık durumlarının interneti kullanma yerine, haftada kullanma sıklığına, interneti günde kullanma sıklığına ve interneti kullanma sürelerine, internet kullanım amaçlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada ayrıca öğrencilerin internet bağımlılık durumlarının; oyun siteleri, müzik siteleri, eğitim içerikli, sohbet içerikli, film içerikli, spor içerikli, cinsel içerikli siteleri kullanma durumlarına göre farklılaşmakta, bilim ve teknoloji içerikli, gazete ve TV sitelerin kullanma durumları ile anlamlı bir ilişkisi bulunurken, öğrencilerin internet bağımlılık durumları ile internette oynadıkları oyun türlerinden spor, yarış, macera, bombalama, dövüş, kumar, şans, bahis oyunları ile anlamlı olarak ilişkisinin olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada spor yapan öğrencilerin internet bağımlılığı ortalamasının spor yapmayan öğrenciye göre daha yüksek olduğu ve öğrencilerin spor yapma süreleri arttıkça internet bağımlılık ortalamalarının daha da yükseldiği belirlenmiştir. Bu sonuçla okul içi ve okul dışı fiziksel aktiviteler ile öğrencilerin internet bağımlılık durumlarının giderilemediğini söylemek mümkündür.

Elde edilen sonuçlar ışığında aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir;

Günümüzde özellikle sosyal medya kullanımının artması ile birlikte artık internet içerikleri de çok çeşitlenmiş ve kontrol edilmesi oldukça zorlaşmıştır. Öğrencilerin internet kullanma düşünceleri de farklılaşmakla birlikte kız ve erkek öğrencilerin internetten takip ettikleri içerikler de farklılaşmaktadır. İnternet sayfasındaki içerik kız ve erkek çocuklar için uygun gibi görünse de bu içeriklerin kontrol edilmesindeki zorluk sebebiyle özellikle ergenlik çağındaki öğrencilerin, uygun olmayan internet kullanımları yaygınlaşabilmektedir. Bu sebeple ailelerin ve öğretmenlerin doğru internet kullanımı konusunda öğrencileri bilgilendirmeleri gerekmektedir.

Öğrencilerin sınıf düzeyleri yükseldikçe ders çalışma açısından internete olan ihtiyaçları artmakla birlikte, sınıf düzeyi yükseldikçe internet bağımlılık düzeylerinin

düştüğü görülmektedir. Öğrencilere, interneti gereksinimleri kadar kullanmaları ve internetin bir amaç değil araç olduğu konusunda bilgilendirici çalışmalar yapılmalı ve öğrencilerin internet kullanarak hayatlarının kolaylaşacağı, buna karşın gereksinimden fazla kullanımın bağımlılık oluşturacağı yazılı ve görsel basın yoluyla çocuklara anlatılmalıdır.

Okul içi ve okul dışı fiziksel aktivitelere katılmak, öğrenciler için sosyalleşme gibi etkileri olan önemli faktörlerden biridir. Öğrencilerin internet ve özellikle sosyal medya aracılığı ile sosyalleşmelerinin yerine fiziksel aktiviteler ile sosyalleşme imkânlarının olduğu konusunda bilgilendirmeleri, öğrencilerin internete bağımlı olmalarının önüne geçebilecektir.

Spor yapan öğrencilerin internet bağımlılığı konusunda antrenörleri ve öğretmenleri tarafından bilgilendirilmeleri gerekmektedir. Bu yolla spor yapan öğrenciler, daha bilinçli bir şekilde internet kullanımı yapabileceklerdir.

Öğrencilerin evde, ailelerinin gözetiminde internet kullanmaları özendirilmelidir. İnternet kafe gibi aile denetiminden uzak yerlerde internet kullanımı öğrencileri, yanlış internet kullanımına itebilmektedir.

Öğrencilerin internet kullanım sürelerini ihtiyaçlarına göre ayarlamaları konusunda bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Aileler, yakın çevreleri, öğretmenler bu konuda öğrenciyi yönlendirerek, günün büyük bölümünü internet kullanarak geçirmemesi konusunda öğrenciyi uyarmalıdır. Bu şekilde bir yönlendirme ile internet kullanımı olsa bile makul olarak görülebilecek sürelere indirmek mümkün olabilecektir.

Yetişkinlerde olduğu gibi öğrencilerde de internet kullanım amacı çeşitlenmektedir. Çünkü internet öğrencilerin de hayatlarının hemen her aşamasına dahil olmuş durumdadır. Bu sebeple öğrencilerin internet kullanımlarını engellemek pek de mümkün olmamaktadır. Buna karşılık, öğrencilerin kullandıkları internet sitelerinin aileleri ve öğretmenleri tarafından takip edilmesi, öğrencinin istenmeyen içerikli bir siteyi kullanmasının engellenmesi gerekmektedir. Bu şekilde bir denetim öğretmen ve aile tarafından işbirliği yapılmak suretiyle gerçekleştirilebilir.

Literatür incelendiğinde öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin incelendiği oldukça fazla çalışma bulunduğu görülmekle birlikte, internet kullanım hızının artış hızı ve internet kullanım amaçlarının çeşitlenmesi göz önüne alındığında, öğrencilerin internet bağımlısı olmadan düzenli internet kullanımları konusunda yönlendirilmeleri adına bu

konudaki çalışmaların bölge, yaş aralığı, kullanım amaç farklılıkları gibi konularda çeşitlendirilmesi gereklidir.

İnternet kullanımı her geçen gün daha da artmakta ve internet kullananların yaşı da gitgide düşmekte, anasınıfı ve ilkokullara devam eden çocuklara kadar inmektedir. Bu yaştaki çocukların yanlış internet kullanımından dolayı özellikle akademik başarının olumsuz etkilenmemesi ve gelecek yaşamlarında da interneti doğru kullanımlarının sağlanabilmesi için bu yaş çocukları bilgilendirici eğitim programlarının hazırlanması ve çocukların bu programlara etkin katılımlarının sağlanması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

1. Yaygır C. Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı Depresyon ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi, 2018.
2. Karlı N. Gençlerde internet bağımlılığı ve dindarlık ilişkisi, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 2019, 46: 225-60.
3. Özcan Ö, Demir C, Yirci R. Lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Akademik Bakış Dergisi* 2018, 66: 145-63.
4. Bayhan V. Lise Öğrencilerinde İnternet Kullanma Alışkanlığı ve İnternet Bağımlılığı (Malatya Uygulaması), Akademik Bilişim'11 - XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri 2 - 4 Şubat 2011 İnönü Üniversitesi, Malatya, 2011: 8.
5. Ögel K. *İnternet Bağımlılığı: İnternetin Psikolojisini Anlamak ve Bağımlılıkla Mücadele Etmek*, 3. Baskı. İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2017: 5-105.
6. Taştepe N. İnternet Bağımlılığı Olan Hastalarda Oreksin-A, Nöropeptid Y, Ghrelin, Substans P, Beyin Kaynaklı Nörotrofik Faktör Düzeyleri: Farklı Psikiyatrik Tablolarda Farklı Mekanizmalarla İnternet Bağımlılığına Yeni Bir Yaklaşım. Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı. Tıpta Uzmanlık Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, 2019.
7. Yılmaz G. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı Yaygınlığı, İnternet Bağımlılığının Öğrencilerin Depresyon Düzeyi ve Sosyodemografik Özellikleri İle İlişkisi. Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Uzmanlık Tezi, Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi, 2019.
8. Aygündüz P. 18-30 Yaş Arası Bireylerin Vücut Kitle İndekslerine Göre İnternet Bağımlılığı ve Yeme Alışkanlıkları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bağımlılık Danışmanlığı ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Üsküdar Üniversitesi, 2020.
9. Kır İ, Sulak Ş. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 2014, 13(51): 150-67.
10. TDK, Bağımlılık, Türk Dil Kurumu Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 14.04.2020).

11. Young KS, Yue ID, Ying L. *Prevalence Estimates and Etiologic Models of Internet Addiction*. K. S. Young, & C. N. Abreu in, *Internet Addiction: A Handbook and Guide to Evaluation and Treatment*. Canada: John Wiley & Sons, 2011: 6.
12. Tarı Cömert I. *Diğer Bağımlılıklar: Bilgisayar ve İnternet Bağımlılığı*. Sigara, Alkol ve Madde Kullanım Bozuklukları içinde, (Ed. Ögel K.). 1. Baskı. İstanbul: Yeniden Yayınları, 2010: 15.
13. Bilge F. Bir grup ilköğretim öğrencisinde bilgisayara yönelik bağımlılık eğilimi değerlendirmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2012, 43: 96-105.
14. Gürsu O. *Bağımlılık ve Din: Nöropsikolojik Bir Yaklaşım*, 1. Baskı, Ankara: İlahiyat Yayın, 2016: 32-3.
15. Çakır Ö, Horzum MB, Ayas T. *İnternet Bağımlılığının Tanımı ve Tarihi*. M. Kalkan ve C. Kaygusuz içinde, *İnternet Bağımlılığı: Sorunlar ve Çözümler*, Ankara, Anı Yayıncılık, 2013: 2.
16. Morahan-Martin, J. Schumacher, P. Incidence and Correlates of Pathological Internet Use Among College Students. *j.chb* 2000, 16: 13-29.
17. Young KS, Cognitive behavior therapy with internet addicts: treatment outcomes and implications. *Cyberpsychol Behav*, 2007, 10(5): 671-9.
18. Kim S, Kim R. A study of internet addiction: Status, causes, and remedies. *J.of Korean Home Eco. Assoc English Edt.* 2002, 3(1): 1-19.
19. Çelik E. Öğretmenlerin İnternet, Sosyal Medya Bağımlılıkları ile Evlilikte Uyum ve Aile İşlevleri Arasındaki İlişki. Sosyal Bilimler Enstitüsü Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, 2018.
20. Karaer Y. Patolojik İnternet Kullanımı Olan Ergenlerde Anne Baba Tutumları, Algılanan Sosyal Destek ve Duygu Düzenleme Becerileri. Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı. Uzmanlık Tezi. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 2018.
21. Cicioğlu M. Öğrencilerin Problemlerini İnternet Kullanımı ve Siber Zorbalık Davranışlarına İlişkin Görüşleri. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Bolu, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 2014.

22. Yıldırım MS. Ergenlerde İnternet Bağımlılığının Obezite ve Benlik Saygısı ile İlişkisinin İncelenmesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi, 2016.
23. Gönüç S. İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bazı Demografik Değişkenler ile İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi, 2009.
24. Tüzer V. İnternet, siberseks ve sadkatsizlik. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* 2011, 3(1): 100-16
25. Shaw M, Black DW, Internet Addiction. *CNS drugs*, 2008, 22(5): 353-365.
26. Salicetia F. Internet addiction disorder. *Pro.-Soc. and Behav. Sciences*, 2015, 191: 1372-6.
27. Lam LT, Peng Z, Mai J. The association between internet addiction and self-injurious behaviour among adolescents, *Inj Prev.*, 2009, 15: 403-8.
28. Sezerel H, Gökbulut ÖÖ. İnternet bağımlılığı ve süreçsel drama: bir bağımlılığın önlenbilir. *Yaratıcı Drama Dergisi* 2015, 10(1): 103-116.
29. Jans KS, Hwang SY, Choi JY. Internet addiction and psychaitric symptoms among Korean adolescents, *J Sch Health* 2008, 78(3): 165-71.
30. Tsai CC, Lin SSJ, Tsai MJ. Analysis of attitudes toward computer networks and internet addiction of Taiwanese adolesents, *Cyberpsychol Behav*, 2001, 4(3): 373-6.
31. Yılmaz E, Şahin YL, Haseski Hİ, Erol O. Lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi: Balıkesir İli örneği, *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 2014, 4(1): 133-144.
32. Karagülle AE, Çaycı B. Ağ toplumunda sosyalleşme ve yabancılaşma, The Turkish Online Journal of Design, *Health Commun. (TOJDAC)* 2014, 4(1): 1-9.
33. Nalwa K, Anand AP. Internet addiction in students: A cause of concern, *Cyberpsychol Behav.* 2003, 6(6), 653-6.
34. Taş İ. Ergenlerde internet bağımlılığı ve psikolojik belirtilerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2014, 6(1): 31-41.

35. Park SK, Kim JY, Cho CB. Prevalence of internet addiction and correlations with family factors among south korean adolescents, *Adolescence* 2008, 4(172): 895-909.
36. Tamer SL, Koç M. Bilgisayar Laboratuvarlarının Fiziksel Ergonomik Kriterler Açısından Değerlendirilmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi örneği, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* 2010, 7(1): 720-47.
37. Bat M, Kayacan Ş. İnternet bağımlısı erişkinlerde sosyal medya oyunları üzerine vaka incelemesi: candy crush oyunu. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi* 2016, 3(12): 20-46.
38. Doğan A. İnternet Bağımlılığı Yaygınlığı. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2013.
39. Büyükgebiz Koca E, Tunca MZ. İnternet ve sosyal medya bağımlılığının öğrenciler üzerindeki etkilerine dair bir araştırma. *Alanya Akademik Bakış Dergisi* 2020, 4(1): 77-103
40. Turan RT. Başkent Üniversitesi Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı Sıklığı ve İlişkili Faktörler. Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı. Uzmanlık Tezi. Ankara: Başkent Üniversitesi, 2015.
41. Ergüney M. İnternetin okul öncesi dönemdeki çocuklar üzerindeki etkileri hakkında bir araştırma, *ulakbilge* 2017, 5(17): 1917-38.
42. Müezzın E. Lise öğrencilerinde internet bağımlılığının yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma ve sosyal izolasyon bağlamında incelenmesi, *Sakarya University Journal of Education* 2017, 7(3): 541-51.
43. Çavuş S, Ayhan B, Tuncer M. Bilgisayar Oyunları ve Bağımlılık: Üniversite Öğrencileri Üzerine Birlikte Araştırması, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi* 2016, 43: 267-89.
44. Bayraktutan F. Aile İçi İlişkiler Açısından İnternet Kullanımı. Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Yapı – Sosyal Değişme Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 2005.
45. Arslan Cansever B. Ergenlerin toplumsallaşmasında internet kullanımının aile ve okul bağlamında yarattığı sorunlar. *Sosyoloji Dergisi* 2011, 23(24): 147-53.

46. Ceyhan AA. Ergenlerin problemleri internet kullanım düzeylerinin yordayıcıları. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi* 2011, 18(2): 85-94
47. Kuzucu Y, Bulut B, Özçelik Ş, Soydemir FM. Sosyal destek kontrol edildiğinde cinsiyetin internet bağımlılığı üzerine etkisi, *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi* 2015, 6(2): 11-9.
48. Köksal B. Ortaöğretim Kurumlarında Okuyan Öğrencilerde Dijital Oyun Bağımlılık Düzeyleri, İnternet Bağımlılık Düzeyleri ile Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi, 2015.
49. Karasar N. *Bilimsel araştırma yöntemi kavramlar, ilkeler, teknikler*. 36. Baskı, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım: 2005.
50. Bayraktar F. İnternet Kullanımının Ergen Gelişimindeki Rolü. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi İzmir: Ege Üniversitesi, 2001.
51. Young KS. Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *Cyberpsychol Behav*. 1996, 3: 237-44.
52. Sevin HD, Küçük S. İşgörenlerin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeyleri İle Çalışma Performansları Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, *J. of Rec. and Tourism Research*, 2016, 24-31.
53. Derin S. Lise Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı ve Öznel İyi Oluş. Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 2013.
54. Beyatlı Ö. Orta Öğretim Kademesindeki Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Belirlenmesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Kıbrıs: Yakın Doğu Üniversitesi, 2012.
55. Karasu F, Bayır B, Çam HH. Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı ile sosyal destek arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Sosyal Bilimler Dergisi* 2017, 7(14): 374-88
56. Yılmazsoy B, Kahraman M. Uzaktan eğitim öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi* 2017, 3(4): 9-29.

57. Kabalı ÇL. Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı ile sanal ortam yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 2018; 7(68): 1431-52.
58. Mohamed G, Bernouss R. A cross-sectional study on Internet addiction among Moroccan high school students, its prevalence and association with poor scholastic performance, *Int J Adolesc Youth*. 2019, 25(1): 479-90.
59. Chaudhari B, Menon P, Saldanha D, Tewari A, Bhattacharya L. Internet addiction and its determinants among medical students. *Industrial psychiatry journal* 2015, 24(2): 158-62.
60. Kuss DJ, Griffiths MD, Binder JF. Internet addiction in students: Prevalence and risk factors. *Com. in Human Behav* 2013, 29(3): 959-66.
61. Aydın F. Teknoloji Bağımlılığının Sınıf Ortamında Yarattığı Sorunlara İlişkin Öğrenci Görüşleri. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, 2017.
62. Can HC, Tozoğlu E. Üniversite Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Spor ve Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Spor Eğitimi Dergisi*, 2019, 3(3): 102-18.
63. Balcı Ş, Gülnar B. Üniversite öğrencileri arasında internet bağımlılığı ve internet bağımlılarının profili. *Selçuk İletişim*, 2009, 6(1): 5-22.
64. Akdağ M, Şahan Yılmaz B, Özhan U, Şan İ. Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (İnönü Üniversitesi örneği), *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2014, 15(1): 73-96.
65. Rebisz S, Sikora I. Internet addiction in adolescents, *Prac. and Theory in Systems of Edu*. 2016, 11(3): 194-204.
66. Can Ö, Demir C, Yirci R. Lise Öğrencilerinin İnternet bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, *Akademik Bakış Dergisi* 2018, 66: 145-63.
67. Abdel-Salam D, Alrowaili HI, Albedaiwi HK, Alessa AI, Alfayyadh HA. Prevalence of Internet addiction and its associated factors among female students at Jouf University, Saudi Arabia, *J. of the Egyptian Public Health Association* 2019, 94(12): 1-8.

68. Kaplan N. Ortaokul Öğrencilerinde İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Sağlık Üzerine Etkilerinin İncelenmesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Katip Çelebi Üniversitesi, 2016.
69. Korkmaz Ö, Korkmaz Ö. Middle School Students' Game Addictive Levels, Game Habits and Preferences, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 2019, 20(3): 798-812.
70. Çavuş S, Ayhan B, Tuncer M. Bilgisayar oyunları ve bağımlılık: üniversite öğrencileri üzerine bir alan araştırması. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi* 2016, 43: 265-89.

Ek-1 Ölçek Formu

Sevgili Öğrenci,

Size sunulan bu formda okulda ya da diğer ortamlarda sıkça kullandığınız internet ile ilgili sorular yöneltilmektedir. Bu soruları dikkatlice okuyarak, sizin için en uygun yanıtı veriniz.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

Özlem TUNCALP

İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Tezli Yüksek Lisans Programı

1. Cinsiyetiniz?	() Kadın	() Erkek				
2. Sınıfınız	() 9. Sınıf	() 10. Sınıf	() 11. Sınıf	() 12. Sınıf		
3. Daha önce spor yaptınız mı?	() Evet	() Hayır				
4. Spor yaptıysanız süresi	() 1-3 yıl	() 4-5 yıl	() 6 ve üstü			
5. İnternet kullanıyor musunuz?	() Evet	() Hayır				
Not: Eğer cevabınız "Hayır" ise, aşağıdaki soruları cevaplamayınız.						
6. İnterneti nerede / nerelerde kullanıyorsunuz?	() Evde	() İnternet kafede	() Hem evde, hem de internet kafede			
7. Hangi sıklıkla internet kullanıyorsunuz?	Haftadagün Gündesaat					
8. Ne kadar zamandır interneti kullanıyorsunuz?	() 1 yıldan az	() 1-2 yıl	() 3-4 yıl	() 5-6 yıl	() 7-8 yıl	() 9 yıl ve daha fazla
9. İnterneti en çok hangi amaçla kullanıyorsunuz?						
	Her zaman	Çoğunlukla	Ara sıra	Çok Seyrek	Hiçbir zaman	
Müzik dinleme						
Ödev yapma						
Oyun Oynama						
Araştırma yapma						
Film İzleme						
İletişim kurma (Msn, e-posta, vb.)						
Başka (Lütfen belirtiniz):						
10. İnternette en çok kullandığınız siteler hangileri?						
() Oyun siteleri	() Müzik siteleri					
() Eğitim içerikli siteler	() Sohbet içerikli					
siteler (Msn, ICQ, vb)						
() Film içerikli siteler	() Spor içerikli siteler					
() Cinsel içerikli siteler	() Bilim ve teknoloji					
içerikli siteler						
() Gazete ve TV siteleri						
() Başka(Lütfen Belirtiniz):.....						
Eğer internette oyun oynayıyorsanız lütfen 11. soruyu cevaplamayınız.						
11. İnternette daha çok hangi tür oyunları oynarsınız?						
() Spor oyunlar						

- Yarışlı oyunlar
- Macera oyunları
- Bombalama oyunları
- Bulmacalı oyunlar
- Dövüflü oyunlar
- Kumar, şans, bahis oyunları
- Başka(Lütfen Belirtiniz):.....

İNTERNET BAĞIMLILIK ÖLÇEĞİ

Aşağıdaki sorularda, size en uygun düşen şıklı işaretleyiniz:	Hiçbir zaman	Nadiren	Ara sıra	Çoğunlukla	Çok sık	Devamlı
1. Ne sıklıkla planladığınızdan daha fazla süre internette kalıyorsunuz?						
2. Ne sıklıkla internette kalmak için günlük ev işlerini ihmal edersiniz?						
3. Ne sıklıkla arkadaşlarınızla birlikte olmak yerine interneti tercih edersiniz?						
4. Ne sıklıkla internet kullanan kişilerle yeni ilişkiler kurarsınız?						
5. Ne sıklıkla bir işe başlamadan önce e-postanızı (e-mail) denetlersiniz?						
6. Ne sıklıkla okula devamınız internette dolaylı olumsuz etkilenir?						
7. Herhangi biri internette ne yaptığınızı sorduğunda ne sıklıkla kendinizi savunur ve ne yaptığınızı gizlersiniz?						
8. Çevrenizdekiler ne sıklıkla internette harcadığınız zamanın fazlalığından şikayet eder?						
9. Ne sıklıkla okuldaki ders notlarınız ve ödevleriniz internette kalma sürenizden olumsuz yönde etkilenir?						
10. Hayatınız hakkında sizi rahatsız eden düşünceleri dağıtmak için ne sıklıkla internette girersiniz?						
11. Ne sıklıkla internete girmek için sabırsızlanırsınız?						
12. Ne sıklıkla internetsiz hayatın, sıkıcı, boş ve eğlencesiz olacağı düşünürsünüz?						
13. Biri sizi internetteyken rahatsız ettiğinde ne sıklıkla kinci konuşur, bağırır veya kızgın davranışlar gösterirsiniz?						
14. Gece geç saatlerde internet kullanmaktan ötürü ne sıklıkla uykunuz kaçır?						
15. İnternette olmadığınız zamanlarda ne sıklıkla interneti düşünür veya internete girmeyi hayal edersiniz?						
16. Kendinizi ne sıklıkla internetteyken "yalnızca birkaç dakika daha" derken bulursunuz?						
17. Ne sıklıkla İnternette harcadığınız zamanın miktarını azaltmaya çalışır ve başarısız olursunuz?						
18. İnternette kaldığınız süreyi ne sıklıkla saklamaya çalışırsınız?						
19. Ne sıklıkla başkalarıyla dışarı çıkmak yerine internette daha fazla zaman geçirmeyi yeğlersiniz?						
20. Ne sıklıkla internette olmadığınızda kendinizi çökmüş, aksi veya sinirli hissedip, internete girince rahatlarsınız?						

Ek-2 Etik Kurul İzin Yazısı

Evrak Tarih ve Sayısı: 28/02/2020-E.17950

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Oturum Tarihi: 27.02.2020

Oturum Sayısı: 5

Karar Sayısı: 2020/5-3

Etik Açısından Uygun

Çalışma Adı

Öğrencilerin İnternet Bağımlılığının Araştırılması

Araştırmacılar

Prof. Dr. Cemal Gündoğdu (Danışman)
Yüksek lisans Öğrencisi Özlem TUNCALP (Yardımcı Araştırmacı)

Başkan Kurul Üyesi Prof. Dr. Hüseyin Suphi ERDEM
Başkan Yardımcısı Kurul Üyesi Prof. Dr. Mustafa ARSLAN
Kurul Üyesi Prof. Dr. Süleyman ÇALDAK
Kurul Üyesi Prof. Dr. Mehmet GÜNGÖR
Kurul Üyesi Prof. Dr. Lâtifiye ÖZDEMİR
Kurul Üyesi Prof. Dr. Nesrin SIS

E-İmzalıdır.
Etik Kurul Başkanı
Hüseyin Suphi ERDEM

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://ebys.inonu.edu.tr/enVision/Validate_Doc.aspx?V=BENU5KD27 adresinden yapılabilir. (PIN:25

Ek-3 Milli Eğitim İzin Yazısı

T.C.
MALATYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 61316475-44-E.22472707
Konu : Anket Uygulama İzin Onayı
(Özlem TUNÇALP)

13.11.2019

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : MEB. Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 22.08.2017 tarih ve 12607291 sayılı 2017/25 Genelgesi.

İnönü Üniversitesi Rektörlüğü'nün 01.11.2019 tarih ve 21445 sayılı yazılarında; Üniversitenin Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı Yüksek lisans öğrencisi Özlem TUNÇALP'ın yürütmekte olduğu "İnternet Bağımlılığının Araştırılması" konulu araştırmasına istinaden ilimize bağlı tüm ilçelerde özel liselerde okuyan öğrencilere anket uygulamayı talep etmektedir.

Anket-Tez Araştırma ve Değerlendirme Komisyonumuz, 12/11/2019 tarihinde yapılan toplantıda, ilgili yasal düzenlemelerde belirlenen ilke, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, denetimleri ilgili okul müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmek üzere, vahi muvafakatnamesi alınması, derslerin aksatılmaması kaydıyla gönüllülük esasına göre anket uygulamasını uygun görüldü olup, Müdürlüğümüzde de uygun görülmektedir.

Makamlarınıza da uygun görülmesi halinde Olurlarınıza arz ederim.

Erhan PELİTOĞLU
İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı

OLUR
13.11.2019

Ali TATLI
Vali n.
İl Millî Eğitim Müdürü